

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

І. С. Руднєва
М. А. Рубцова

ФОНЕТИЧНИЙ КУРС З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ГУМАНІТАРНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

Навчально-методичний посібник

Харків – 2023

УДК 811.111'34 (075.8)

Р 83

Рецензенти:

А. С. Птушка – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов Харківського національного автомобільно-дорожнього університету;

І. І. Морозова – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до друку рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 7 від 19 квітня 2023 року)*

Руднева І. С.

Р 83

Фонетичний курс з англійської мови для гуманітарних факультетів : навчально-методичний посібник / І. С. Руднева, М. А. Рубцова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. – 80 с.

Навчально-методичний посібник фонетичного курсу з англійської мови призначено для студентів факультетів гуманітарного напрямку, а також широкого кола осіб, які хочуть у стислі терміни опанувати англійську вимову та правила читання.

УДК 811.111'34 (075.8)

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2023

© Руднева І. С., Рубцова М. А., 2023

© Дончик І. М., макет обкладинки, 2023

Навчальне видання

Руднева Ірина Станіславівна

Рубцова Марина Анатоліївна

**Фонетичний курс з англійської мови
для гуманітарних факультетів**

Навчально-методичний посібник

(Укр. та англ. мовами)

Коректор *О. В. Пікалова*

Комп'ютерне верстання *В. В. Савінкова*

Макет обкладинки *І. М. Дончик*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 4,64. Наклад 50 пр. Зам. № 60/23.

Видавець і виготовлювач

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,

61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009

Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна

ЗМІСТ

Передмова	4
Урок I	5
Урок II	11
Урок III.....	15
Урок IV.....	20
Урок V.....	25
Урок VI.....	30
Урок VII	36
Урок VIII.....	43
Урок IX.....	49
Урок X.....	54
Граматичний довідник.....	59

ПЕРЕДМОВА

Фонетичний курс розрахований на 50 годин аудиторної роботи. Принцип побудови курсу – фонетико-орфографічний (від звуку до букви і буквосполучення). За час проходження фонетичного курсу слухачі вивчають весь фонемний склад англійської мови, а також отримують основні відомості про словесний наголос та інтонацію (фразовий наголос, висхідний і низхідний тони, членування речення на смислові групи тощо).

Кожен урок фонетичного курсу містить характеристику звуків, настановчі вправи (дані в транскрипції) для первинного закріплення введених звуків, правила читання, тренувальні вправи (дані в орфографії), текст зі словником та поясненнями, вправи до тексту.

Основним матеріалом для роботи над технікою читання слугують зв'язні тексти, побудовані на лексиці, що містить пройдені звуки і букви та ілюструє правила читання.

Найбільш складні для вимови поєднання слів, що зустрічаються в тексті, виділені в окремі вправи, над якими рекомендується попрацювати до читання тексту.

У склад фонетичного курсу входять слова, зазвичай вживані в побуті, назви деяких професій, назви основних кольорів, найбільш вживані дієслова, перші десять кількісних числівників, особові та присвійні займенники, основні прийменники місця та напрямку.

Граматичний матеріал фонетичного курсу включає повне відмінювання дієслова *to be* а теперішньому часі групи *Indefinite*, три типи питань (загальне, спеціальне та альтернативне), наказовий спосіб (стверджувальна та негативна форми) і теперішній час групи *Continuous*.

Лексика, граматики та правила читання закріплюються низкою вправ, розміщених після тексту. Більшість цих вправ доцільно давати студентам як письмове домашнє завдання.

Урок I

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗВУКІВ

Звуки [i:, e, m, p, b f, v, t, d, n, l]	Літери E, e [i:]; B, b [be]; D, d [de]; F, f [ef]; L, l [el]; M, m [em]; N, n [en]; P, p [pe]; T, t [te]; V, v [ve].
	Буквосполучення ee
<ol style="list-style-type: none">1. Поняття про словесний та фразовий наголос.2. Поняття про інтонацію.3. Поєднання змичних приголосних.	
Грамматика	
<ol style="list-style-type: none">1. Наказовий спосіб.2. Поняття про відмінки іменників та займенників в англійській мові .	

Голосний звук [i:]. Вимовляючи звук [i:], маса язика просунута вперед. Кінчик язика торкається нижніх зубів. Губи дещо розтягнуті.

Звук [i:] – довгий голосний, неоднаковий на своєму протягу. Початок голосного більш широкий та відкритий, кінець вузький, закритий, нагадує український звук [i] у слові лінь. Довгота звука [i:], як і усіх довгих англійських голосних, змінюється залежно від положення у слові. Звук [i:] є найбільш довгим на кінці слова перед паузою, трохи коротший перед дзвінким приголосним і доволі короткий перед глухим приголосним. При цьому якість голосного не змінюється: він не перетворюється в інший (короткий) голосний звук.

Голосний звук [e]. Звук [e] – короткий монофтонг, однаковий на всьому своєму протягу. Вимовляючи голосний [e], маса язика знаходиться у передній частині ротової порожнини. Кінчик язика знаходиться біля нижніх зубів. Губи трохи розтягнуті. Нижню щелепу опускати не слід.

Приголосний звук [m]. Вимовляючи звук [m], губи мають бути зімкнені, м'яке піднебіння опущене, але повітря проходить через порожнину носа. Вимовляючи англійський приголосний [m], губи змикаються щільніше, ніж коли ми вимовляємо відповідний український звук [м].

Приголосні звуки [p, b]. Вимовляючи ці звуки, губи спочатку змикаються, а потім миттєво розмикаються, а повітря виходить через ротову порожнину.

Звук [p] – глухий, вимовляється з придиханням, особливо помітним перед наголошеним голосним.

Звук [b] – дзвінкий, як і всі інші дзвінкі приголосні, він у кінці слів не приглушується.

Приголосні звуки [f, v]. Вимовляючи ці звуки, нижня губа трохи притискається до верхніх зубів, і у щелину між ними проходить струмінь повітря, що видихається. Англійський глухий звук [f] вимовляється більш енергійно, ніж відповідний український приголосний [ф]. Дзвінкий звук [v] на кінці слів не приглушується. Необхідно слідкувати за тим, щоб не вимовляти цих звуків обома губами.

Приголосні звуки [t, d]. Вимовляючи звуки [t] та [d] кінчик язика є піднятим та притиснутим до альвеол, що створює повну перешкоду. Струмінь повітря із шумом («вибухом») розриває цю перешкоду. Звук [t] – глухий, а звук [d] – дзвінкий.

Перед голосними глухий приголосний звук [t] вимовляється з придихом.

Приголосний звук [n]. Положення язика при вимові сонанта [n] таке ж, як при вимові звуків [t] н [d], але м'яке піднебіння є опущеним, і повітря проходить через порожнину носа.

Приголосний звук [l]. Місце-артикуляції сонанта [l] таке ж саме, як для звуків [t], [d] і [n], але бокові краї (або один край) язика опускаються, м'яке піднебіння піднято, струмінь повітря, що видихається, проходить уздовж одного або обох боків язика.

Приголосний [l] має два відтінки залежно від його положення у слові. Перед голосними звуками вимовляється м'який відтінок звука [l], перед приголосними та у кінці слова – твердий відтінок.

Настановні вправи

i: ; n, d, l, t	m, b, p, f, v	e	l	t-d, f-v	p, t
ni:	mi:	ten	li:p – pi:l	net – ned	pi :
di:	bi:	ted	let – tel	bet – bed	pen
li:	pi:	pen		fi:l – vi:l	ti :
ti:	fi:	bed		li:f – li:v	ten
	vi:				

Правила читання

1. Приголосні букви **b, d, f, l, m, n, p, t, v** читаються таким чином:

Буква B, b [bi:] читається як [b]

– " – D, d [di:] – " – [d]

– " – F, f [ef] – " – [f]

– " – L, l [el] – " – [l]

– " – M, m [em] – " – [m]

– " – N, n [en] – " – [n]

– " – P, p [pi:] – " – [p]

– " – T, t [ti:] – " – [t]
– " – V, v [vi:] – " – [v]

Подвійні приголосні букви читаються як один звук, наприклад:
tell [tel] сказати, розповідати.

2. Кожна англійська голосна буква може передавати декілька голосних звуків. Правила читання голосних букв під наголосом залежать від того, які букви йдуть за ними у даному слові.

I тип читання голосних букв у наголошеному складі (алфавітне читання). Голосна буква читається так, як вона називається у алфавіті, у таких положеннях:

а) на кінці слова, за умови, що вона є єдиною голосною буквою у слові. В цьому положенні буква E, e [i:] читається [i:], тобто так, як вона озвучується в алфавіті, наприклад:

me [mi:] – мене, мені;
be [bi:] – бути.

б) перед однією приголосною, за якою іде голосна буква, яка часто не читається, наприклад:

Pete [pi:t] – Піт (ім'я).

II тип читання голосних букв у наголошеному складі. Голосна буква читається як короткий голосний звук у таких положеннях:

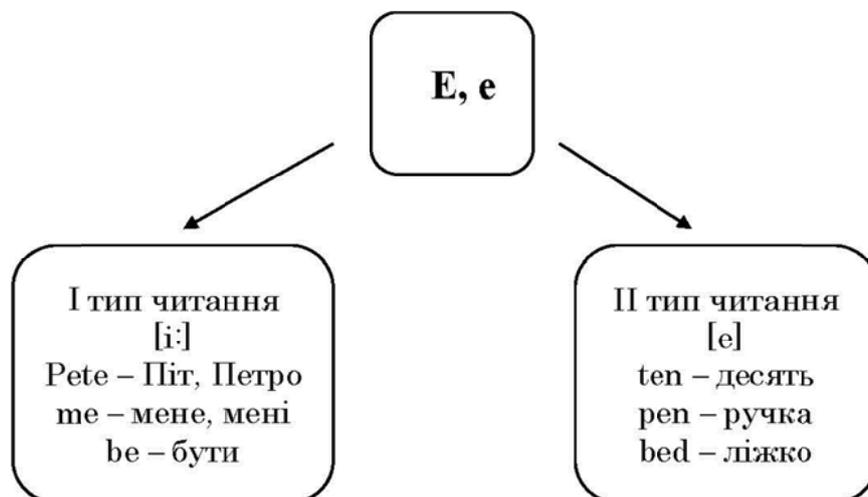
а) перед кінцевою приголосною в односкладових словах. Так, буква E, e [i:] читається в такому положенні [e], наприклад:

ten [ten] – десять;
pen [pen] – ручка;

б) якщо наголошена голосна буква відокремлена від наступної голосної двома або трьома приголосними, наприклад:

meddle [medl] – втручатися.

3. Буква E, e у наголошеному складі читається:

4. Буквосполучення **ee** читається [i:], тобто таким самим чином, як буква **e** за I типом читання, наприклад:

meet [mi:t] – зустрічати.

5. Буква **e** у кінці слова після приголосної не читається, крім випадків, коли вона є єдиною голосною у слові (так зване німе **e**).

Тренувальні вправи

[i:]	[e]	[ɪ]
1. dee – deed – deep	2. Ten – pen	3. let – tell
be – been – beet	den – men	led – bell
me – meed – meet	Ted – bed	leep – peel
tee – teed – feet	net – vent	

Наголос

Словесний наголос. Виділення складу у слові називається словесним наголосом. У транскрипції позначається значком ['], що стоїть перед наголошеним складом.

Фразовий наголос. Фразовим наголосом називається сильніше проголошення одних слів у реченні порівняно з іншими словами (не наголошеними). В англійському реченні наголошуються, як правило, повнозначні слова: іменники, прикметники, смислові дієслова, числівники, прислівники, питальні та вказівні займенники. Ненаголошеними зазвичай бувають службові слова (артиклі, сполучники, прийменники та допоміжні дієслова), а також особисті та присвійні займенники.

Логічний наголос. У разі необхідності виділення за змістом будь-якого слова, яке здається особливо важливим, під наголос можуть бути поставлені і такі слова, які зазвичай бувають ненаголошеними, і, навпаки, повнозначні слова, що зазвичай мають фразовий наголос, можуть його втрачати. В англійській мові, так само як і в українській, логічний наголос може не збігатися з фразовим.

Інтонація

Інтонація є складною єдністю висоти голосового тону (мелодики), сили вимовлення слів (фразового наголосу), тембру, темпу і ритму.

Інтонація у поєднанні з відповідною граматичною структурою речення та її лексичним складом є важливим засобом вираження значення висловлювання. Найбільш добре вивченими компонентами інтонації є мелодика та наголос.

Мелодика англійського речення. Низхідний тон. В англійській мові, як і в українській, є дві основні мовні мелодії, два тони: низхідний і висхідний.

Низхідний тон виражає закінченість висловлювання, категоричність. Тому стверджувальні речення вимовляються з низхідним тоном. Низхідний тон в англійській мові, як і в українській, вживається в наказовому і розповідному реченнях. Однак падіння тону в англійській мові має своєрідний характер: воно різкіше і глибше, ніж в українській мові.

Графічне зображення мелодики та наголоси. Мелодика тісно пов'язана із фразовим наголосом. Для графічного зображення мелодики і фразового наголосу використовуються такі значки: ненаголошений склад позначається точкою [•], ударний склад, на який не припадає падіння або підвищення голосу, позначається тире [-], кінцевий ударний склад, на який припадає падіння голосу, позначається вниз [↓], кінцевий ударний склад, на який припадає підвищення голосу, - [↑], наприклад:

Meet ↓ Ted – Зустрічайте Теда.

↓ Meet me – Зустрічайте мене.

Для того щоб запам'ятати, з якою інтонацією слід прочитати той чи інший текст, його можна розмітити таким чином: зверху перед наголошеним складом, якщо він не кінцевий, ставиться значок наголосу [']. Перед кінцевим наголошеним складом замість значка наголосу ставиться стрілка, звернена або вниз [↓], або вгору [↑] Стрілка, звернена вниз, означає падіння голосу в складі, перед яким вона стоїть. Стрілка, звернена вгору, свідоме підвищення голосу в кінцевому наголошеному складі й наступних за ним кінцевих ненаголошених складах.

Поєднання змичних приголосних

(Втрата вибуху, носовий вибух)

1. Якщо в межах одного слова чи на межі двох слів два змичні приголосні звуки [p, b, t, d, k, g] передують іншим змичним приголосним або африкаті [tʃ, dʒ], то вони вимовляються безвибухово, наприклад: Meet Ted. Однак в англійській мові втрата вибуху відбувається також при вимовленні двох наступних один за одним змичних, утворених різними органами мови. Так, при проголошенні поєднання слів “Meet Ben” слід тримати кінчик язика притиснутим до альвеол до тих пір, поки губи не будуть зімкнуті для [b].

2. При поєднанні вибухового альвеолярного звуку зі змичним носовим приголосним [m] кінчик язика слід тримати притиснутим до альвеол до тих пір, поки губи не будуть зімкнені для [m]. У цьому випадку відбудеться так званий носовий вибух, тобто повітря вийде назовні через порожнину носа, наприклад: Meet me.

Якщо вибуховий приголосний звук є глухим, необхідно слідкувати за тим, щоб не відбувалося його одзвінчення під впливом дзвінкого приголосного. Так, у поєднанні слів “Meet Ben” звук [t] не повинен перетворюватися на [d].

Text one

'Meet ↓Ted. 'Tell ↓Ted. ↓ Tell me.
'Meet ↓Ben. 'Tell ↓Ben. ↓Meet me.

Активний словник

meet – зустрічати, познайомитись;

tell – сказати, розповісти;

me [mi:, mi:, m i]** – мені, мене;

be – бути.

ten – десять;

pen – ручка;

bed – ліжка;

Власні імена

Ben [ben] – Бен

Ted [ted] – Тед

Pete [pi:t] – Піт

ВПРАВИ

I. Назвіть по порядку букви у таких словах: meet, tell, bed, Ted, feet, pen, Ben

II. Визначте, скільки літер і скільки звуків у кожному з таких слів: Ben, meet, tell, be, ten, feet, tent, bed, bede.

III. Спишіть текст 1 та підкресліть у ньому слова зі звуком [i:].

IV. Напишіть подані звуки літерами в таких словах:

[mi:t, tel, ben, mi:, ten, bed, bi:, pi:t].

V. Прочитайте вголос такі слова, поясніть, згідно з якими правилами вони читаються:

bee, dene, bet, dent, beet, end, men, bede, peep, dell, bent, den, mete.

Урок II

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗВУКІВ

Звуки [i, ai,
s, z, w]

Літери I, i [ai]; Y, y [wai];
S, s [es]; Z, z [zed].

Буквосполучення ss

1. Деякі правила наголосу та мелодики в англійському реченні.
2. Ритм англійської мови.

Граматика

1. Рід та число іменників.
2. Поняття про додаток. Місце безприйменникового додатку (прямого та непрямого) у реченні.
3. Поняття про означення.

Голосний звук [i]. При виголошенні звуку [i] маса язика перебуває у передній частині ротової порожнини. Кінчик язика – біля основи нижніх зубів. Середня частина язика просунута вперед і піднята, але не так високо, як за [i:].

Звук [i] – короткий монофтонг.

Дифтонг [ai]. Дифтонгом або двоголосним називають звук, при проголошенні якого язик спочатку займає положення для одного голосного, та потім просувається у бік положення для іншого голосного, причому це просування відбувається у межах одного складу.

Більш сильний, напружений елемент дифтонгу називається ядром, а слабкий, ненапружений, називається ковзанням.

Ядро дифтонга [ai] – голосний звук, схожий на український звук [a] у слові чай. Ковзання відбувається в напрямку звуку [i], проте його формування повністю не досягається, внаслідок чого чується лише початок звуку [i]. Слід уникати заміни другого елемента дифтонга [ai] українським звуком [й].

Приголосні звуки [s, z]. Звук [s] – глухий, [z] – дзвінкий. При проголошенні [s] і [z] кінчик язика знаходиться проти альвеол. Струмінь повітря з тертям проходить через жолобок, що утворюється між передньою спинкою язика та альвеолами. Приголосний [z] у кінцевому положенні не приглушується.

Приголосний [w]. При вимові сонанта [w] губи округлені і значно висунуті вперед, а задня частина язика займає приблизно таке ж положення, як при виголошенні української [y]. Струмінь видихуваного

повітря з силою проходить через утворену між губами круглу щілину. Губи енергійно розсуваються.

Настановні вправи

i	ai	s – z	w
dip	mait – mai	set – zed	wi :
tip	taim – tai	pens – penz	wi :l
bit	faiv - fai	si:s – si:z	wit
it		sits – si:dz	wai

Правила читання

1. Буква **S, s [es]** читається як **[s]**:

а) перед приголосними, наприклад:

test [test] – випробування, контрольна робота.

б) на початку слова, наприклад:

sit [sit] – сидіти;

send [send] – відправляти;

в) у кінці слова після глухої приголосної, наприклад:

lists [lists] – списки;

г) в сполученні **ss**, наприклад:

Bess [bes] – Бесс (жіноче ім'я),

як **[z]**:

а) на кінці слова після дзвінкого приголосного та голосного, наприклад:

pens [penz] – ручки;

bees [bi:z] – бджоли;

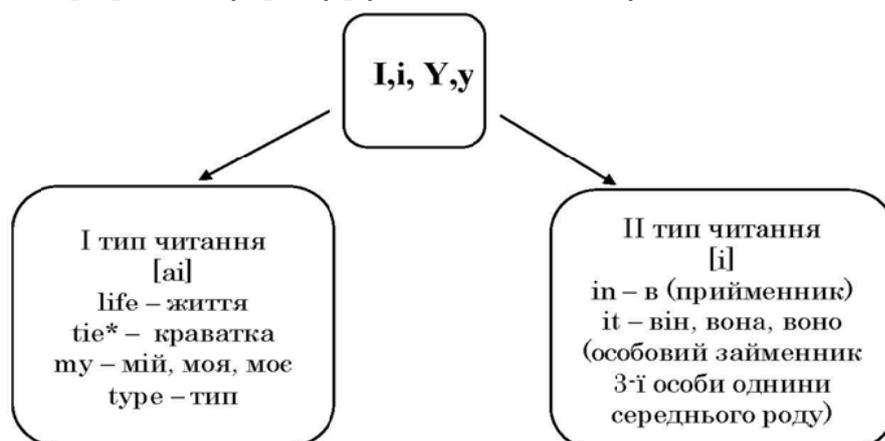
б) між двома голосними буквами, наприклад:

visit ['vɪzɪt] – визит, відвідування;

2. **Z, z [zed]** завжди читається як **[z]**, наприклад:

size [saɪz] – розмір.

3. Букви **I, i [ai]** та **Y, y [waɪ]** у наголошеному складі читається:

* У споконвічно англійських словах буква **i** не закінчує слова, за нею йде німе **e**. Поєднання **ie** під наголосом у кінці слова читається [ai].

Тренувальні вправи

[i]	[i: – i]	[ai]	[ai]	[s – z]
4. tin pit in it	5. Pete – pit bede – bid teen – tin feet – fit	6. time – tie pine – pie life – lie	7. my – mine – type by – five – life	8. nets – pens sets – sends Bess – is Test – it ↓ is

Деякі правила наголосу та мелодики у англійському реченні

1. Перший ударний склад у реченні вимовляється найвищим тоном порівняно з іншими складами.

2. Основна зміна мелодики, що визначає мету висловлювання, відбувається в останньому наголошеному складі. Так, у наказових і розповідних реченнях в останньому наголошеному складі відбувається падіння тону, інакше кажучи, ці речення вимовляються з низхідним тоном.

а) Send me my pen ['send mi maɪ ↓ pen] – Пришліть мені мою ручку.

б) Meet me [↓mi:t mi] – Зустрічайте мене.

З цих прикладів видно, що склади, що знаходяться між першим і останнім наголошеними складами, вимовляються поступово знижувальним тоном (приклад а)), а кінцеві ненаголошені склади у реченні, що вимагає вживання низхідного тону, вимовляються низьким рівним тоном (приклад б)).

Ритм англійської мови. Для ритму англійської мови характерно те, що ударні склади в реченні вимовляються через відносно рівні проміжки часу. Тому швидкість виголошення ненаголошених складів залежить від того, скільки ненаголошених складів знаходиться між двома ударними: чим більше ненаголошених складів, тим швидше вони будуть вимовлятися.

Text two

my ↓tie 'five ↓ties 'Tell ↓Ted. ↓Tell me. ↓Find it.

my ↓pen 'ten ↓pens 'Meet ↓Bess. ↓Meet me. ↓Send it.

my ↓life 'seven ↓beds 'Send ↓Ben. ↓Send me. ↓Spell it.

'Find my ↓ test. 'Send me my ↓ test. ↓ Meet me. 'Send 'Ted 'five ↓ ties.
'Send 'Bess 'nine ↓ pens. 'Let me 'meet ↓Ted. 'Let me ↓ send it.

'Let me ↓ see! ↓Spell it. 'Let me ↓spell it.	Дозвольте подумати! (Одну хвилину, зараз відповім.) Прочитайте (або скажіть) його (слово) за літерами. Дозвольте мені сказати його за літерами.
--	---

Активний словник

my – мій, моя, моє, мої;

tie – краватка;

life – життя;
five – п'ять;
seven [sevn] – сім;
send – посилати, відправляти;
find [faɪnd] – знаходити;
it – він, вона, воно (*особовий займенник 3-ї особи однини середнього роду у називному відмінку*);
it – його, її (*особистий займенник 3-ї особи однини середнього роду у об'єктному відмінку*);
spell – говорити слово за літерами;
test – контрольна робота;
nine – дев'ять;
let – дозволяти.

Власні імена

Bess [bes] – Бесс.

Вправи

I. Назвіть по порядку літери у таких словах:

size, Bess, type, sees, vine, fine, tie, test, spell, life.

II. Визначте, скільки літер і скільки звуків у кожному з таких слів: life, spell, tie, seven, nine, seen.

III. Випишіть в окремі стовпчики слова зі звуками [i:, e, i, ai]:

mine, type, bid, did, fine, pit, five, vine, me, meet, lend, mete, eve, seem, per, beef, ebb, see, send, pie.

IV. Напишіть подані звуки літерами в таких словах: [pen, let, test, nain, faɪv, faɪn, tai, tin, ten].

V. Прочитайте вголос такі слова та поясніть, за якими правилами вони читаються:

type, tin, fine, pin, lip, pile, line, sit, Jit, set, besl, sin, fist, miss, pens, less, lends, Bess, seems, size, zest, send.

VI. Спишіть текст і підкресліть у ньому слова зі звуком [e].

VII. Прочитайте вголос такі іменники, звертаючи увагу на вимову закінчення множини:

pens, seis, beds, tips, bess, pits, lips, lies, bids, nets, seeds, tests, lids.

VIII. Перекладіть англійською:

а) моя ручка, сім ліжок, моя краватка, дев'ять ручок, десять краваток, мої ручки;

б) 1. Знайдіть мою краватку. 2. Познайомтеся з Беном. 3. Надішліть мені сім краваток. 4. Надішліть Бесс сім ручок. 5. Надішліть мені мою ручку. 6. Розшукайте Петра.

Урок III

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗВУКІВ

Звуки [æ, eі, ə θ, ð]	Літери A, a [ei]; C, c [si].
Сполучення звуків [pl]	Буквосполучення ai, au, ea
<ol style="list-style-type: none">1. Висхідний тон2. Інтонація розповідного речення3. Поняття про смислову групу.4. Повні та редуковані форми службових слів.	
Грамматика	
<ol style="list-style-type: none">1. Поняття про інфінітив.2. Дієслово to be в 3 особі однини.3. Речення. Загальні відомості.4. Займенник it.5. Поняття про артикль. Неозначений артикль.	

Голосний звук [æ]. При проголошенні звуку [æ] губи дещо розтягнуті, нижня щелепа опущена, кінчик язика стосується нижніх зубів, а середня спинка язика трохи вигинається вперед і вгору. Подібного звуку в українській мові немає.

Голосний звук [eі] – дифтонг, ядром якого є голосний [e], а ковання відбувається у напрямку голосного [i]. Вимовляючи дифтонг [eі], необхідно стежити, щоб ядро не було таким широким, як український голосний [e], а другий елемент не перетворювався на український звук [й].

Голосний звук [ə]. Звук [ə] називається нейтральним голосним і є результатом редуції, тобто ослаблення голосних у ненаголошеному становищі. Він завжди ненаголошений і легко піддається впливу сусідніх звуків. Звідси низка відтінків нейтрального голосного. Одні з них збігаються з українським кінцевим ненаголошеним [a] в таких словах, як кімната, папір. Він не повинен бути схожим ні на [e], ні на чітке [a]. Для того щоб уникнути помилок при його проголошенні, слід усі зусилля зосередити на ударному голосному.

Пригосний звук [θ]. В українській мові такого звуку немає. Звук [θ] – глухий. При його виголошенні язик розпластаний і ненапружений, кінчик язика утворює вузьку плоску щілину з усім краєм ріжучих верхніх зубів, нещільно притискаючись до нього. У цю щілину із силою проходить струмінь повітря. Кінчик язика не повинен сильно виступати за верхні зуби або занадто щільно притискатися до зубів (інакше вийде [т]). Зуби повинні

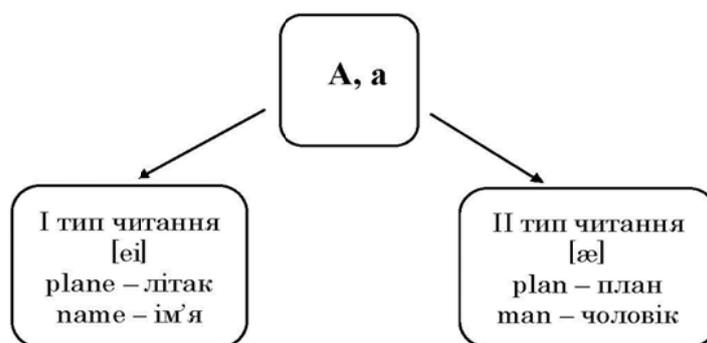
бути оголені, особливо нижні так, щоб нижня губа не торкалася верхніх зубів і не наближалася до когось (інакше вийде [ф]).

Приголосний звук [ð]. При проголошенні звука [ð] органи мови займають таке саме положення, як і при виголошенні звука [θ]. Звук [ð] відрізняється від [θ] лише дзвінкістю.

Сполучення звуків [pl]. Поєднання [pl] перед наголошеним голосним вимовляється разом. Звук [p] вимовляється настільки енергійно, що звук [l] частково приглушується.

Правила читання

1. Буква **A, a** [ei] у наголошеному складі читається:

2. Буквосполучення **ai, au** читаються як [ei], наприклад:
 main [meɪn] – головний, основний; May [meɪ] – травень;
 Spain [speɪn] – Іспанія; day [deɪ] – день.
3. Буквосполучення **ea** часто читається як звук [i:], наприклад:
 please [pli:z] – будь ласка.
4. Буква **C, c** [si:] читається як [s] перед голосною e:
 nice [naɪs] – гарний, чудовий.

Тренувальні вправи

[æ]	[æ – ə]	[ei]	[ei – ə]
9. am Ann man flat map bad lamp plan	10. man – men tan – ten pan – pen bad – bed	11. main may pain pane name nay date day	12. men – mane pen – pane let – late met – mate

Висхідний тон

Висхідний тон виражає незакінченість висловлювання, відсутність категоричності. Так, висхідний тон використовується при перерахуванні, наприклад:

a ↑map, a ↑pen and a ↓plan мапа, ручка та план

Як видно з прикладу, при інтонаційній розмітці тексту, перед кінцевим наголошеним складом, на який припадає підвищення тону, ставиться стрілка, що йде знизу вгору [↑].

Англійський висхідний тон значно відрізняється від українського висхідного тону. В українській мові підвищення тону відбувається на початку складу, а в англійській – наприкінці складу, причому підвищення тону починається з самого початку.

Інтонація розповідного речення

Початкові ненаголошені склади розповідного речення зазвичай вимовляються тоном, що поступово підвищується. Найвищим тоном, як і в наказовому реченні, вимовляється перший наголошений склад. Падіння тону відбувається в останньому наголошеному складі, наприклад:

It is a lamp. [it iz ə ↓læmp] Це лампа.

Поняття про смислову групу

Речення зазвичай поділяються на об'єднані за змістом групи слів, де неможливо відокремити одне слово від іншого, не порушуючи сенсу. Такі групи слів називаються смисловими групами. Кожна смислова група характеризується інтонацією, що відповідає даному значенню, смислові групи відокремлюються одна від одної паузою.

Так, речення Send Bess my map and my plan (Пошліть Бесс мою карту і мій план) може ділитися на дві смислові групи. Межа першої смислової групи буде після слова “map”. При читанні цього речення після слова “map” можна зробити паузу. При інтонаційній розмітці тексту межа смислової групи позначається вертикальною рисою, наприклад:

Send 'Bess my ↑map | and my ↓plan. ||

Повні та редуковані форми службових слів

Службові слова (прийменники, артиклі, сполучники та допоміжні дієслова), а також деякі займенники в англійському реченні, як правило, бувають ненаголошеними. Це призводить до утворення видозмінених, редукованих форм цих слів. Редукція може виражатися у скороченні довготи голосного звука, що входить до складу службового слова, у випаданні голосних, а іноді і приголосних звуків зі складу слова і, нарешті, у переході голосного в нейтральний звук [ə]. Скорочення довготи голосного показується в транскрипції або однією точкою замість двох, або відсутністю крапок після значка, що означає довготу голосного, наприклад:

me [mi·, mi] – мене, мені.

Таким чином, службові слова мають одну повну форму (зазвичай в наголошеному положенні) і кілька ненаголошених редукованих форм. Наприклад, союз and (і, а) має повну форму [ænd] та редуковані форми [ənd] та [ən]. Звук [d] перед голосним не випадає, наприклад:

a map and_a реп [ə'mæp ənd ə ↓rep] – карта та ручка,

але:

a map and_ten pens [a'mæp ən 'ten ↓penz] – карта і десять ручок.

Text three

my ↓name	a ↓name	a 'bad ↓day
my ↓map	a ↓map	a 'fine ↓day
my ↓plan	a ↓plan	a 'bad ↓plan
my ↓flat	a ↓flat	a 'bad ↓pen
my ↓lamp	a ↓lamp	a 'nice ↓lamp
It is a ↓map		It's a ↓map.
It is a ↓lamp.		It's a ↓lamp.
It is a ↓nice flat.		It's a 'nice ↓flat.
It is a ↓fine day.		It's a 'fine ↓day.
It is a ↓bad plan.		It's a 'bad ↓plan.

'Send_ 'Ben 'Send_ 'Bess	and_ my 'plan 'lamp please
-----------------------------	-------------------------------

'Please² tell 'Ben my ↓ name. My 'name's ↓Ann.³

'Send 'Ben my ↓map, please. 'Send 'Bess my ↑map| and my ↓plan, please.

Пояснення до тексту

1. Речення типу "It is a map" є відповідями на питання: What's this? (What is this?) Що це таке?

2. Слово **please** *будь ласка* вживається для висловлення прохання, стоїть зазвичай на початку речення і комою не відокремлюється. Наприкінці речення воно надає проханню характеру ввічливого наказу і відокремлюється комою.

3. **My name's Ann.** Мене звати Анна. (Моє ім'я є Ганна.) 's (= is) – форма 3-ї особи однини дієслова **to be** бути.

Активний словник

a name – ім'я;

a map – карта (географічна);

a plan – план;

a flat – квартира;

a lamp – лампа;

a man (мн. ч. р. – men) – людина, чоловік;

a day – день;

fine – чудовий (день, погода);

nice [naɪs] – приємний, хороший (людина, краватка і т. д.);

bad – поганий;

please – будь ласка;

and [ænd, ənd, ən] – і, а (сполучник).

Власні імена

Ann [æn] – Ганна.

Вправи

I. Назвіть по порядку букви у таких словах:

sad, made, stale, fit, deep, film, fail.

II. Визначте, скільки букв та скільки звуків у кожному з таких слів:

name, day, please, nice, fine, deep, beat, Spain.

III. Напишіть подані звуки літерами в таких словах:

[neim, plæn, flæt, læmp, dei, fain, bæd, men, pli:z, nais].

IV. Спишіть текст і підкресліть у ньому слова зі звуком [ei] однією рисою та слова зі звуком [æ] – двома.

V. Прочитайте вголос такі слова та поясніть, за якими правилами вони читаються:

a) pale, date, ban, tape, fate, mad, say, same, fat, day, Sam, lane, land, tame, Spain, faint, aim, leave, bede, beat, deed, lean, mean, seat, nice;

b) line, pin, pine, dene, fine, man, dent, Ann, nine, same, Sam, bet, bed, dine, did. May, fit, style, vet, bay, sat, tilt, file, faint, ease, pet, tin, veal, slip, stay.

VI. Визначте, в яких випадках при перекладі англійською мовою перед виділеними іменниками варто було б поставити неозначений артикль.

1. До порту прибув *пароплав*. 2. *Пароплав* уже прибув. 3. *День* був чудовий. 4. Це був чудовий *день*. 5. *Лист* відправлений та *телеграма* теж. 6. Вчора я отримав *листа та телеграму* від свого шкільного товариша. 7 Я живу у великому новому *домі*. 8. *Дім* мені сподобався, а *сад* – ні. 9. *Книгу* я прочитав із великим інтересом. 10. Це *книга* чи *журнал*?

VII. Перекладіть англійською мовою.

1. П'ять осіб, сім днів, дев'ять ручок, десять ламп, чудовий день, хороша людина. 2. Моя ручка погана. Пришліть мені ручку, будь ласка. 3. Зустріти Ганну та Петра, будь ласка. 4. Моє прізвище Н. 5. Це моя краватка, вона хороша. 6. Мене звать Бесс.

Урок IV

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗВУКІВ

Звуки [k, g, ʃ, ʒ, tʃ, dʒ]	Літери G, g [dʒi:]; J, j [dʒei]; H, h [eitʃ], K, k [kei].
Сполучення звуків [kl] ск	Буквосполучення ch, sh, tch, th,
Інтонація звернення.	
Грамматика	
1. Означений артикль.	
2. Вказівні займенники this, that, these, those.	
3. Множина іменників, що закінчуються на -s, -x, -ss, -sh, ch.	

Приголосний звук [k]. Звук [k] – глухий. Він вимовляється майже так, як і український звук [к]. Відмінність англійського звуку [k] від відповідного українського звуку полягає в тому, що англійський звук вимовляється з придихом і наприкінці слова звучить чіткіше.

Приголосний звук [g]. Звук [g] – дзвінкий. Вимовляється майже так само, як і український звук [г], але менш напружено, і наприкінці слова не приголошується.

Приголосний звук [ʃ]. Англійський звук [ʃ] нагадує український звук [ш]. М'яке забарвлення англійської [ʃ] викликане підняттям середньої частини язика до твердого піднебіння. (При виголошенні відповідного українського звуку піднята задня частина спинки язика.) Проте звук [ʃ] не повинен бути таким м'яким, як український звук, що позначається буквою щ.

Приголосний звук [ʒ]. відрізняється від звуку [ʃ] лише дзвінкістю. Від українського звуку [ж] звук [ʒ] відрізняється м'якістю.

Приголосний звук [tʃ]. Англійський звук [tʃ] нагадує український звук [ч], але відрізняється від нього тим, що вимовляється твердіше. Звук [tʃ] не є простим з'єднанням приголосних [t] та [ʃ]. Він вимовляється дотиком кінчика язика до альвеол, одним вимовним зусиллям.

Приголосний звук [dʒ]. Цей звук вимовляється так само, як [tʃ], але тільки дзвінко, з голосом.

Поєднання звуків [kl]. Звукосполучення [kl], як і звукосполучення [pl], перед наголошеним голосним вимовляється разом, причому звук [к] вимовляється настільки енергійно, що [l] частково оглушується.

Настановні вправи

К	g	ʃ	ʒ	tʃ	dʒ	ð	pl, kl
kæn kin næk nik	geiv giv veig big	ʃi: ʃeim miʃn finiʃ	'leʒə 'pleʒə 'meʒə viʒn	tʃes eitʃ tʃæt mætʃ	dʒi: eidʒ peidʒ tʃeindʒ	ððði:z ðððis ðððæt 'ðis iz 'ðæt iz	pleis kli:n klik

Правила читання

1. Буква **C, c** має два читання:

а) перед голосними буквами **e, i, u** вона читається як звук **[s]**, наприклад:

place [pleis] – місце;
face [feis] – обличчя;

civil ['sivil] – цивільний;
icy ['aɪsi] – крижаний;

б) перед іншими голосними, приголосними і наприкінці слова вона читається як звук **[k]**, наприклад:

cap [kæp] – шапка;
clean [kli:n] – чистий.

2. Буква **K, k** [keɪ] завжди читається як звук **[k]**, наприклад:

Kate [keit] – Катя (ім'я);
take [teɪk] – брати, взяти.

3. Сполучення **ck** читається як звук **[k]**, наприклад:

black [blæk] – чорний.

4. Буква **G, g** [dʒi:] має два читання:

а) перед голосними літерами **e, i, u** вона читається як звук **[dʒ]**, наприклад:

page [peɪdʒ] – сторінка;
gin [dʒɪn] – джин;
gym [dʒɪm] – гімнастичний зал.

Запам'ятайте винятки: give [gɪv] – давати;

б) перед іншими голосними, перед приголосними і наприкінці слова буква **g** читається як звук **[g]**, наприклад:

game [geɪm] – гра;
glad [glæd] – радісний, задоволений;
bag [bæg] – сумка.

5. Буква **J, j** [dʒeɪ] завжди читається як звук **[dʒ]**, наприклад:

Jane [dʒeɪn] Джейн (ім'я);
jam [dʒæm] – варення.

6. Буква **H, h** [eɪtʃ] часто зустрічається в поєднаннях з іншими приголосними літерами:

а) буквосполучення **sh** читається як звук **[ʃ]**, наприклад:

she [ʃi:] – вона;
ship [ʃɪp] – корабель;

б) буквосполучення **ch n tch** читаються як звук [tʃ], наприклад:

chess [tʃes] – шахи;

teach [ti:tʃ] – навчати, викладати;

match [mætʃ] – сірник.

7. Сполучення **th** може читатись як звук [ð] і як звук [θ]. Як звук [ð] воно читається у таких випадках:

а) на початку службових слів, наприклад:

this [ðis] – цей, ця, це (вказівний займенник, однина);

that [ðæt] – той, та, то (вказівний займенник, однина);

these [ði:z] – ці (вказівний займенник, множина);

the [ði:, ði, ðə] – означний артикль;

б) у повнозначних словах між голосними буквами, наприклад:

bathe [beɪð] – купатися.

Як звук [θ] сполучення **th** читається на початку та в кінці повнозначних слів, наприклад:

thick [θɪk] – товстий;

thin [θɪn] – тонкий;

faith [feɪθ] – віра.

Тренувальні вправи

[k]	[g]	[k – g]
13. can cake came make keep peak	14. gap bag gave beg give big	15. back – bag lack – lag sick – big

[ʃ]	[tʃ]	[gʒ]	[θ – ð]
16. she fish shy dash sheep dish	17. chess chain fetch	18. Jane gin age page	18. theme – thee thin – then faith – bathe

Інтонація звернення

Звернення відокремлюється від інших слів у реченні комою, наприклад:

Please give me a match, Jane. Дай мені, будь ласка, сірник, Джейн.

Звернення, яке стоїть наприкінці речення, не має наголосу і вимовляється без паузи, рівним низьким тоном.

[ˈpli:z ˈgɪv mi ə ↓mætʃ, dʒeɪn]

Text four

a ˈfaɪn ↓fɪlm

a ˈbɑd ↓bæg

the ↓fɪlm

the ↓bæg

ˈten ↓fɪlms

ˈfaɪv ↓bægz

a 'black ↓cap	the ↓cap	'nine ↓caps
a 'clean ↓page	the ↓page	'seven ↓pages
a 'thick ↓match	the ↓match	'ten ↓matches

'that_ 'cap 'that_ 'match	a 'big_ 'bag a 'black_ 'cap
------------------------------	--------------------------------

'Please 'give me a ↓match, Jane. 'This is a ↓bad match. 'Please 'give me ↓that match.

'This is a ↓bag. The 'bag's ↓big. It 's a ↓big bag.

'That's a ↓cap. The 'cap's ↓black. It 's a ↓black cap.

'That's a 'thin ↓pencil. ↓Give me that pencil, please.

АКТИВНИЙ СЛОВНИК

give [gɪv] – давати;

this [ðɪs] – цей;

a bag – сумка;

a cap – капелюх;

thin – тонкий;

a film – фільм;

a page – сторінка;

these – ці;

a match – сірник;

that – той;

big – великий;

black – чорний;

a pencil [a 'pensl] – олівець;

clean – чистий;

thick – товстий;

take – брати, взяти.

Власні імена

Kate [keɪt] – Катя;

Jane [dʒeɪn] – Джейн.

Вправи

I. Назвіть по порядку букви у таких словах:

cent, jam, game, keep, chain, patch, thick, place, nice, Nick.

II. Визначте, скільки букв та скільки звуків у кожному з таких слів:

thick, page, match, these, clean, black, thin.

III. Прочитайте вголос такі слова та поясніть, за якими правилами вони читаються:

cap, can, ice, came, nice, cat, neck, mice, fact, space, peck, pace, kin, keen, pact, face, gate, gem, gas, age, gym, page, egg, gin, game, beg, gag, jam, Jim, Jack, Jane, sky, shame, dish, she, ship, shape, shave, fish, shine, chest, chin, match, catch, fetch, chick, chill, this, that, these, than, them, theme, faith, thick, thin.

IV. Дайте транскрипцію таких слів:

film, bag, match, cap, page, pencil, black, big, this, these, that, clean, Jane, give.

V. Запишіть текст та підкресліть вказівні займенники.

VI. Визначте, який артикль було б слід поставити перед виділеними іменниками при перекладі на англійську мову.

1. Це *будинок*. *Будинок* великий. 2. Це *будинок*. Це великий сірий десятиповерховий *будинок*. 3. Мій брат – *інженер*. Він працює на великому *заводі*. 4. Вчора я був у кіно. *Фільм* мені, на жаль, не сподобався. Це дуже нецікавий *фільм* і не раджу вам його дивитися. 5. Що це за будівля? – Це *театр*. 6. *Театр* був так гарно освітлений, що ми мимоволі замилювалися. 7. На вулиці знаходиться дуже цікавий *музей*. 8. *Музей* відкритий з 10 години ранку до 8 години вечора.

VII. Заповніть перепустки артиклями та поясніть їх вживання.

1. This is ... cap. ... cap's black. 2. This is ... match. It's ... thin match. That's ... thick match. 3. This is... fine film. 4. This is ... pen. ... pen's black. 5. Please give me... pen, Kate. (2 варіанти) 6. Please take that pencil, Jane. Please give me... pencil. It's ... bad pencil.

VIII. Утворіть множину від поданих іменників. Прочитайте іменники у множині вголос:

a match, a page, a patch, a dish, a cage, a mass, a bench.

IX. Перекладіть англійською мовою, використовуючи активну лексику уроку.

1. Це чорний олівець. 2. Ця сумка чорна. Вона погана. Дайте мені ту сумку будь-ласка. 3. Це шапка. Візьміть цю шапку. 4. Дайте мені сірник, будь ласка. 5. Дайте Джейн ці олівці. 6. Дайте мені ці ручки та цю сумку. 7. Візьміть ці погані сірники. Дайте мені той сірник, будь ласка. 8. Це ручка. Це чорна ручка. Ця ручка чорна. 9. Це сумка. Це моя сумка. Ця сумка товста. 10. Бене, дай мені ту тонку ручку. 11. Ця квартира чиста. Це чиста квартира. 12. Дайте Бену ці ручки та олівці. 13. Сім олівців, п'ять сторінок, десять фільмів, дев'ять чорних шапок.

Урок V

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗВУКІВ

Звуки [a:, h, j, r, ŋ]
Сполучення звуків [ŋk]

Літери R, r [a:] X, x [eks]
Буквосполучення ar, ng, nk

Наголос у двоскладових словах.

Грамматика

4. Питальні речення. Загальне питання.
5. Коротка стверджувальна відповідь.
6. Множина іменників, які закінчуються в однині на літеру -у.
7. Відсутність артикля перед іменниками, які мають після себе як означення кількісний числівник.

Характеристика звуків

Голосний звук [a:]. При вимові англійського голосного [a:] рота відкрито майже як для українського звука [a], але язик відсовується далі назад і донизу, і лежить плоско. Не можна допускати підйому передньої та середньої частини язика. Кінчик язика відтягнутий від нижніх зубів. Губи нейтральні, тобто не розтягнуті і не витягнуті вперед. Перед дзвінком приголосним звуком голосний [a:] трохи скорочується, а перед глухим – скорочується значно.

Приголосний звук [h]. Такого звука в українській мові не існує. В англійській мові він зустрічається тільки перед голосним і на слух являє собою легкий, ледве чутий видих. На відміну від українського звука [x], англійський звук [h] утворюється без участі язика, тому необхідно слідкувати за тим, щоб задня спинка язика не піднімалась близько до м'якого піднебіння.

Приголосний звук [j]. Англійський сонант [j] нагадує український звук [й]. Однак при вимові англійського звука [j] середня частина язика піднімається до піднебіння менш, ніж при українському звуці [й]. Тому при вимові англійського звука [j] чується менше шуму, ніж при вимові українського звука [й]. Звук [j] завжди передує голосному.

Приголосний звук [r]. При вимові сонанти [r] кінчик язика знаходиться за альвеолярною опуклістю, утворюючи з нею щілину. Язик напружений, а його кінчик нерухомий, в результаті чого цей звук вимовляється без вібрації. Щілина між кінчиком язика та альвеолами повинна бути трішки більш широкою, ніж при українському звуці [ж].

Приголосний звук [ŋ]. При вимові сонанти [ŋ] задня спинка язика змикається з опущеним м'яким піднебінням, і повітря проходить крізь носову порожнину. Для того щоб досягти необхідного положення органів мовлення, можна зробити вдих через ніс з широко відкритим ротом, потім вимовити звук [ŋ], видихаючи повітря через ніс. При цьому необхідно слідкувати за тим, щоб ані кінчик язика, ані його передня та середня частини не торкалися піднебіння.

Настановні вправи

r	a:	h	j	ŋ	w
rrr	a: – a:m	ai – hai	es – jes	ŋŋŋ	wig
rait	ka: – ka:m	ei – hei	el – jel	zæŋ	win
rein	fa: – fa:m	i: – hi:	↘jes it	kiŋ	wiŋ
red	ba: – ba:k	iz – hiz	↘iz	θiŋ	
ri:d		a:m – ha:m			

Правила читання

1. Літера **h** на початку слова перед голосною читається як звук [h], наприклад:

he [hi:] – він (*займенник*);

hat [hæt] – капелюх.

2. Літера **Y, y** має три способи читання:

а) як дифтонг **[ai]** (за першим типом читання голосних у наголошеному відкритому складі, див. урок 2);

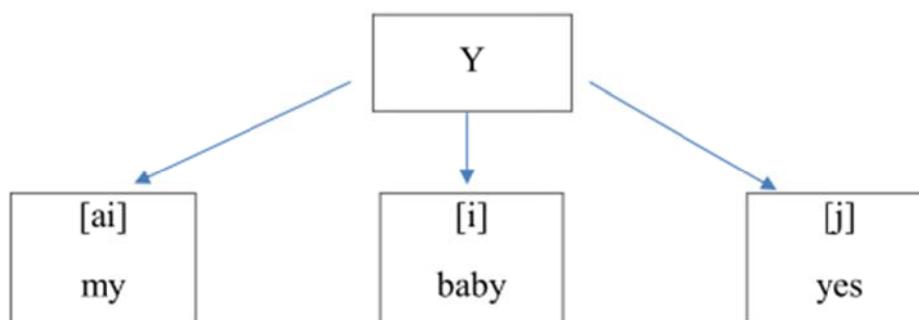
б) як звук **[i]** (за другим типом читання голосних у наголошеному закритому складі і на кінці слова у ненаголошеному положенні), наприклад:

myth [miθ] – міф;

baby [ˈbeɪbi] – дитина, немовля;

в) як звук **[j]** (на початку слова перед голосним), наприклад:

yes [jes] – так

3. Літера **R, r** **[a:]** перед будь якою голосною, крім німої **e**, читається як звук [r], наприклад:

read [ri:d] – читати;

red [red] – червоний.

4. **III тип читання голосних літер у наголошеному складі – голосна + кінцева r (+ приголосна).** Літера **r** після голосної не читається, але вона надає цій голосній інше звучання, ніж те, яке ця голосна має у наголошених складах, які читаються за I та II типом читання. Правила читання голосних літер у наголошеному складі перед кінцевою літерою **r** або перед **r + приголосна** об'єднуються у так званий III тип читання. Так, голосна **a** перед кінцевою приголосною **r** (або **r + приголосна**) читається як звук [a:], наприклад:

car [ka:] – автомобіль;
mark [ma:k] – відмітка, оцінка.

5. Буквосполучення **ng** в кінці слова читається як звук [ŋ], наприклад:
thing [θɪŋ] – річ.

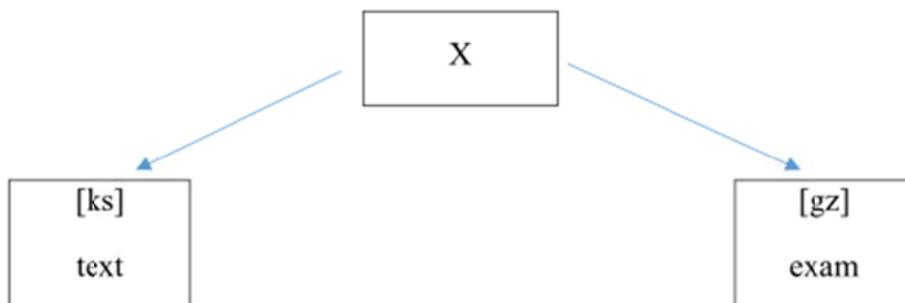
6. Буквосполучення **nk** читається як звукосполучення [ŋk], наприклад:
ink [ɪŋk] – чорнило.

7. Літера **X, x** [eks] читається:

а) перед приголосними і на кінці слова як звукосполучення [ks], наприклад:

text [tekst] – текст;
six [sɪks] – шість;

б) перед наголошеною голосною як звукосполучення [gz], наприклад:
exam [eg'zæm] – іспит.

Тренувальні вправи

[h]
20. he – hay
his – hat
him – hand

[r]
21. red – read
rain – risk
rest – rent

[a:]
22. start – tart
arm – cart
large – lark
farm – park

[ŋ]
23. bang – ring
sang – sing
fang – thing

[ŋ – n]
24. bang – ban
fang – fan
thing – thin

[ŋ – ŋk]
25. bang – bank
sang – sank
sing – sink
thing – think

[j]
26. yes
yell
yelp
yarn

Наголос у двоскладових словах

У більшості англійських двоскладових слів наголос падає на перший склад. Правила читання голосних літер у наголошених складах двоскладових слів співпадають з правилами читання односкладових слів, наприклад:

baby [ˈbeɪbi] – дитина, немовля (*I тип читання*)

Text five

his ↘ name	a ˈbig ↘ city	and ˈclean	ˈIs it ↗ black?
his ↘ baby	a ˈred ↘ tie	and ˈread	ˈIs it ↗ clean?
his ↘ exam	a ˈthick ↘ pen	ˈtake ˈtext ˈten	ˈIs it ↗ large?
		ˈread ˈpage ˈsix	

My ˈname's ↘ Nick. ˈThis is my ↘ flat. It's ˈlarge and ↘ clean. My ˈflat's in ↘ Kyiv. ˈKyiv is a ↘ city. It's a big city.

“ ˈIs ˈKyiv a ↗ city?” “↘ Yes, it ↘ is.”

“ ˈIs it a ↗ big city?” “↘ Yes, it's ↘ very big.”

ˈFind Text ↗ Six, Jack, and ↘ read it, please.

My ˈpen's ↘ bad. ˈPlease ˈgive me ˈthat ↘ red pen.

ˈRead it a ↘ gain, please. Прочитайте це ще раз, будь ласка!

Активний словник

large – великий;

in – в (*прийменник*);

a city – місто;

very – дуже;

a text – текст;

read – читати;

red – червоний;

his – його;

a baby – немовля;

an exam – іспит;

six – шість.

Власні імена та назви

Nick – Нік;

Jack – Джек;

Kyiv – Київ.

ВПРАВИ

I. Визначте, скільки літер та звуків у кожному з таких слів:

large, text, read, Nick, please.

II. Напишіть подані звуки літерами в таких словах: [egˈzæm], [ˈsiti], [la:dʒ], [ri:d]

III. Спишіть текст і підкресліть в ньому слова зі звуком [a:].

IV. Прочитайте вголос і поясніть правила читання таких слів:

a) risk, red, ripe, read, rest, rally, hand, hay, hip, hate, heap, help, hide, yes, yell, easy, daddy, yet, yelp, my, by, myth, next, text, exam, sex, six, sixty, ring, thing, fang, bring, sing, gang, sling, drink, link, clink, pink, prank;

b) shelf, shy, sheet, dash, fish, chain, chick, change, catch, patch, mine, cage, fill, mile, Spain, miss, ice, page, back, space, click, game, gem, let, lest, gay, set, lay, say, lack, icy.

V. Прочитайте іменники вголос, звертаючи увагу на правильність вимови артиклів.

a √text

an √exam

the √text

the √exam

a √city

an √inkstand

the √city

the √inkstand

VI. Дайте відповідь на запитання:

1. Is this a pen?

7. Is it a large map?

2. Is this pen red?

8. Is this my bag?

3. Is that a pencil?

9. Is that match thin?

4. Is his name Nick?

10. Is this flat clean?

5. Is this lamp bad?

11. Is this bag big?

6. Is this a map?

12. Is Kharkiv a big city?

VII. Поставте такі речення у питальну форму.

1. My tie is red. 2. His flat is large and clean. 3. His baby is in Lviv. 4. My pen is bad. 5. His hat is black. 6. Jack is in Kyiv. 7. Nick is in Kharkiv.

VIII. Утворить множину від таких іменників. Прочитайте іменники у множині вголос:

a baby, a lady, a bag, a tie, a test, a bed, a city, a day, a man, a page, a match, an army, a cage, a party.

IX. Заповніть пропуски артиклями, де це необхідно.

1. This is ... nice city. 2. ... pen's red, and ... pencil's black. 3. Please give Bess ... pen and ... pencil. 4. Read ... page ten, please. 5. Kharkiv is ... big city. 6. Please send Jane ... text. 7. This is his ... flat. 8. Please give me ... black pencil. 9. This is ... text. Read ... text, please.

X. Перекладіть англійською мовою, використовуючи активну лексику уроку.

1. Ця квартира велика. 2. Його звать Петро? – Так. 3. Візьміть текст шостий, будь ласка. 4. Прочитайте цей текст, будь ласка. 5. Прочитайте шосту сторінку, будь ласка. 6. Візьміть ці тексти, будь ласка. 7. Будь ласка, дайте Джейн цей текст. 8. Дайте мені, будь ласка, блакитний олівець. 9. Це його олівець? – Так. 10. Ця ручка червона. 11. Це червона ручка. 12. Харків велике місто? – Так. 13. Моя квартира у Львові, а його – у Києві.

Урок VI

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗВУКІВ

Звуки [u: ə: ə, u, ou]	Літера O, o [ou]
Сполучення звуків [zð, zθ]	Буквосполучення oo, ot
1. Складоутворюючі приголосні. 2. Інтонація привітання.	
Грамматика	
8. 1. Негативні розповідні речення з дієсловом 'to be'. 9. 2. Скорочена негативна відповідь. 10. 3. Альтернативні питання. 11. 4. Прийменниковий додаток.	

Характеристика звуків

Голосний звук [u:]. При вимові звука [u:] губи сильно округлені, але набагато менш висунуті вперед, ніж при вимові звука [y].

Англійський звук [u:] більш довгий та напружений, ніж український звук [y]. Звуку [u:] часто передують звук [j]. При вимові [ju:] не можна допускати пом'якшення попереднього приголосного.

Голосний звук [ɔ:]. Звук [ɔ:] довгий голосний. Для того, щоб правильно вимовити звук [ɔ:], слід надати органам мовлення положення, як при вимові звука [ɑ:], потім значно округлити губи і дещо видвинути їх вперед; вимовляйте звук [ɔ:], не допускаючи перед ним призвука [y], характерного для українського голосного [o].

Голосний звук [ɔ]. Для того щоб вимовити звук [ɔ], слід виходити з положення органів мовлення при вимові звука [ɑ:], потім трохи округлити губи і вимовити короткий звук [ɔ].

Голосний звук [u]. Звук [u] короткий монофтонг. На відміну від українського звука [y] при вимові англійського звука [u] губи майже не висунуваються вперед, але вони помітно округлені. Язик відтягнутий назад, задня частина спинки язика піднята до передньої частини м'якого піднебіння, але не так високо і далеко, як при вимові українського [y].

Голосний звук [ou]. Звук [ou] – дифтонг. Він починається з голосного звука, який являє собою щось середнє між українськими звуками [o] і [y]. Губи при вимові початку цього дифтонгу трішки розтягнуті та округлені. Ковзання відбувається у напрямку голосного [u].

Поєднання звуків [s], [z] зі звуками [θ], [ð]. При вимові поєднань звуків [s], [z] зі звуком [θ] або [ð] необхідно слідкувати за тим, щоб не

допускати голосного призвука або паузи між ними і зберігати при цьому якість кожного звука. Якщо звук [s] або [z] стоїть перед звуком [θ] або [ð], то необхідно, не закінчуючи вимову першого звука, поступово просунути кінчик язика у міжзубне положення, наприклад: [ˈiz ˈðis]. Якщо звук [s] або [z] стоїть після звука [θ] або [ð], то кінчик язика виконує зворотній рух, наприклад: [bɑ:ðz].

Складоутворюючі приголосні. В англійській мові складоутворюючими звуками можуть бути не тільки голосні, але і сонанти [m], [n],[l]. Так, слово table [teɪbl] – стіл є двоскладовим. Другий склад [bl] утворений сонантом [l] у поєднанні з приголосним [b].

Склад, утворений одним із сонантів у поєднанні з іншим приголосним, завжди буває ненаголошеним, тому при графічному зображенні інтонації цей склад позначається крапкою, наприклад:

ˈThis is a ˌteɪbl. [ˈðis iz ə ˌteɪbl]

При транскрибуванні наголос у двоскладових словах, у яких один зі складів утворений сонантом [m], [n] або [l], зазвичай не позначається.

table [teɪbl]

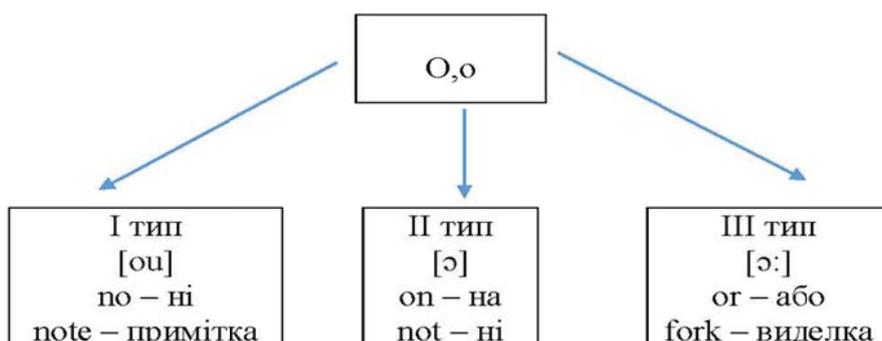
Настановні вправи

u:	U	ɔ:	ɔ	ou
ku:	kuk	fɔ:	ɔn - nɒt	sou – soup
ʃu:	ʃuk	fɔ:m	ɔd - gɒp	nou – nout
tu:	tuk	spɔ:t	ɔks - tɒp	gou - kout
su:n	buk	kɔ:n		
mu:n				
fu:d				

ju:	zð, zθ	Складовий (складоутворюючий) приголосний звук [l]
ɲju:	izzz ðð ˈðis	teɪbl
fju:	izzz ðð ˈðat	lɪtl
ku:	iz ˌθɪn	tɑɪtl
ˈstu:dənt	iz ˌθɪk	sɑɪkl

Правила читання

1. Літера **O,o** читається:

2. Буквосполучення **oo** читається:

а) як [u:] перед будь-якою приголосною літерою, крім k, r і наприкінці слова, наприклад:

spoon [spu:n] – ложка;

too [tu:] – також;

б) як [u] перед літерою k, наприклад:

book [buk] – книга;

to look [luk] – дивитись.

Запам'ятайте виключення:

good [gud] – гарний

Тренувальні вправи

[u:]	[u]	[ou]	[ɔ]
27. tool	28. book	29. go – tone	30. odd
pool	look	no – note	not
moon	took	so – smoke	on
food	hook		

[ɔ:]	[ou – ɔ]	[ɔ: – ɔ – ou]
31. or	32. go – got	33. sport – spot – spoke
form	note – not	torn – top – tone
sport	hope – hop	lord – lot – lone
north	coke – cock	cord – cod – cope
		North – not – note

Інтонація привітання

Привітання при зустрічі зазвичай вимовляються з низхідним тоном, наприклад:

Good ↘morning. [gud ↘mɔ:nɪŋ]

Text six

' Is ↗ 'this	↗good or ↘bad	' short ↗ ' too
' Is ↗ 'that	↗short or ↘long	and ↗ ' go
' Is ↗ the pen	↗red or ↘black	a
' Close ↗ the ↘ book	↗thick or thin	' black ↗board

' This is a ↘room. ' That is a ↘blackboard. ↘Look at it. It's ↘black.
' These are ↘maps. ' Those are ↘pencils. ' Those ' pencils are ' not ↘short.
They are ↘long. ' Please ' take the ↗book, Tom, | ↗open it and ' read ' Note
↘Five. ' Close the ↗book | and ' go to the ↘blackboard. ' Please ' go to the
↗door | and ↘close it.

“ Is ' this a ↗pencil?” “↘Yes, it ↘is.”

“ Is ' that a ↗pencil?” “↘Yes, ' that's a ' pencil, ↘too.”

- “ Is it ↗short or ↘long?” “It’s ↘short.”
 “ Are ‘ those ‘ pencils ‘ short, ↗too?” “No, they ↘aren’t.”
 “ Is ‘ that a ↗book?” “Yes, it is.”
 “ Is it a ↗good book?” “↘No, it ↘isn’t.”

Good morning! [gud ʌmɔːniŋ] – Доброго ранку!

Good evening! [gud ʌiː vniŋ] – Доброго вечора!

Пояснення до тексту

1. **These are maps.** *Це (є) мапи.* **Are** – форма теперішнього часу множини для всіх осіб дієслова **to be**. Повна форма [ɑː] перед приголосними, [ɑːr] – перед голосними; відповідні редуковані форми – [ə] і [ər].

2. **Those are pencils.** *То – олівці.* **Those** – *то*, що є формою множини вказівного займенника **that** – *той*.

Активний словник

a room [ə ˈru:m, ru:m] – кімната;	to close – зачиняти;
a blackboard [ə ˈblækbɔ:d] – дошка;	to go – йти, їхати, уходити;
to look (at) – дивитися (на);	to [tuː, tu, tə] – напрям до, в, на (<i>прийменник напрямку</i>);
those – ті;	a door [ə ˈdɔː] – двері;
not – ні;	too – також;
short – короткий;	or [ɔː] – або;
they [ðei] – вони;	no – ні;
long – довгий;	good [gud] – гарний, добрий.
a book – книга;	
to open – відкривати;	
a note – примітка;	

Власні імена

Tom – Том.

Словоутворення

В англійській мові є два основних способи словотворення: словоскладання та слововивід. Як демонструють самі назви, словоскладання – це складання двох або декілька основ, тобто утворення слова шляхом складання основ слів; слововивід – утворення слова шляхом додавання до основи слова афіксів, тобто префіксів або суфіксів.

Словоскладання. В результаті складання основ слів утворюються нові слова, які називаються складними словами. Значення складних слів зазвичай складається із значень їх компонентів. Складні слова пишуться разом або через дефіс, наприклад:

a' blackboard – класна дошка (black – чорний, a board – дошка);
a text-book – підручник (тобто книга з текстами).

У складних словах, які утворені шляхом словоскладання, наголос падає у більшості випадків на перше слово.

ВПРАВИ

I. Назвіть по порядку літери у таких словах. Надайте транскрибування слів і визначте, скільки літер і скільки звуків у кожному слові:

pencil, blackboard, short, long, room.

II. Спишіть текст уроку і підкресліть в ньому слова зі звуком [ou].

III. Прочитайте вголос такі слова та поясніть, за якими правилами вони читаються:

a) note, lot, lone, nod, code, cot, tone, cope, dot, sock, hot, pope, doll, hop, bone, tool, moon, look, doom, took, fool, cool, shook, loop, cook, choose, hook, sport, torn, corn, gorge, cork, or, fork;

b) lead, steel, meat, bet, lest, tip, tiny, type, myth, mice, stay, plain, star, Larm, cart, cell, cod, sing, cling, bank, rank, spin.

IV. Визначте, який артикль слід поставити перед виділеними словами та словосполученнями при перекладі на англійську мову.

1. У минулому році я провів літо у *невеличкому селі*. Неподалік від *села* була *річка*. *Річка* була неглибока та дуже швидка.

2. *День* наближався до кінця. Це був *незабутній день*.

3. Жив *старий* зі своєю старою

Біля самого синього моря;

Вони жили у *благенькій землянці*

Рівно тридцять і три роки.

Старий ловив неводом рибу –

Стара пряла пряжу.

V. Заповніть пропуски відповідною формою дієслова “to be”.

1. This ... a note. 2. These ... long texts, and those ... short texts. 3. ... this book good? 4. Those doors ... black. 5. That pencil ... not black. It ... red.

VI. Поставте зазначені речення у негативну та питальну форми. Надайте короткі відповіді на отримані загальні питання.

1. This is a good tie. 2. That is a long text. 3. Those are big bags. 4. these rooms are clean. 5. That pencil is short. 6. His ties are red and black.

VII. Дайте відповідь на питання.

1. Is this a text?

10. Is this a map or a plan?

2. Is that a note?

11. Is this a note or a text?

3. Is it long?

12. Is this a tie or a cap?

4. Are these pens?

13. Is it his or my tie?

5. Are those pencils?

14. Is his name Tom or is it Ted?

Урок VII

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗВУКІВ

Звуки [ʌ, aʊ, ɔɪ]	Літери U u [ju:], W w ['dʌblju:]
Сполучення звуків [tð, dð, nð, lð, gr, dr, br, fr, pr, str, θr]	Буквосполучення oi, ou, ow, ou
Сполучна [r].	
Граматика	
1. Особові займенники в називному відмінку.	
2. Відмінювання дієслова to be в теперішньому часі.	
3. Прийменники місця та напрямку.	

Характеристика звуків

Голосний звук [ʌ]. При вимові звуку [ʌ] язик дещо відсунуто назад, задня спинка язика піднята до передньої частини м'якого піднебіння, губи трохи розтягнуті, відстань між щелепами досить велика. Англійський звук [ʌ] схожий на український переднаголошений звук [а] у словах: *який, пости, баси*.

Голосний звук [aʊ] – дифтонг, ядром якого є звук [а], як у дифтонгу [aɪ], а ковзання відбувається у напрямку голосного звуку [u], який, проте, чітко не вимовляється.

Звук [ɔɪ] – дифтонг, ядром якого є голосний звук [ɔ], а ковзання відбувається у напрямку голосного звуку [i].

Поєднання звуків [t], [d], [n], [l] зі звуками [θ], [ð]. Альвеолярні звуки [t], [d], [n], [l] у положенні перед міжзубними [θ] і [ð] уподобнюються цим міжзубним за місцем формування, тобто втрачають альвеолярність і самі стають або зубними, або міжзубними. При цьому необхідно стежити за тим, щоб звук [t] перед звуком [ð] вимовлявся без вибуху і не ставав дзвінким.

Поєднання звуку [r] з передуючим приголосним. В поєднанні [r] з передуючим приголосним обидва звуки вимовляються майже одночасно, наприклад:

brown [braʊn] – коричневий.

Якщо передуючий приголосний є глухим, то під його впливом звук [r] теж приглушується, тобто має глухий початок, наприклад:

friend [frend] – товариш;

street [stri:t] – вулиця.

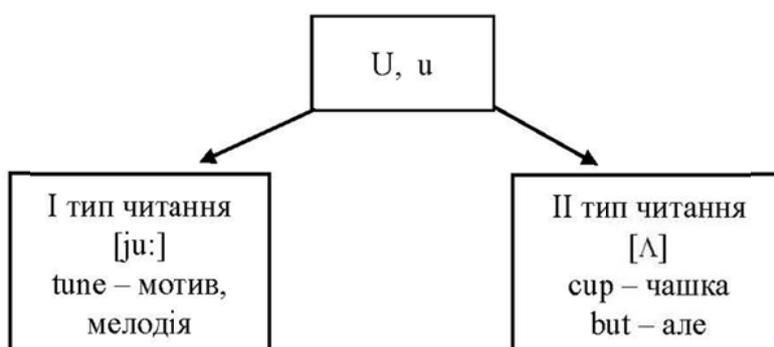
Під час вимови звуків [t] та [d] в звукосполученнях [tr, dr] кінчик язика знаходиться не на альвеолах, а за альвеолами.

Настановні вправи

Λ	au	ɔi	tð, dð, nð, lð	dr, br, gr, tr, fr, θr
Λp	aut	bɔi	æt ʌðis	drai
Λs	nau	tɔi	æt ʌðæt	bred
bΛt	hau	vɔis	'ri:d ʌðis	gri:n
bΛs	haus	pɔit	ɔn ʌðis	traɪ
sΛm			ɔn ʌðæt	frend
kΛm			'ɔ:l ʌðæt	θri:

Правила читання

1. Літера **U, u** в ударному складі читається:

2. Літера **W, w** ['dʌblj:] на початку слова читаємо як звук [w], наприклад:

we [wi:] – ми (займенник).

3. Буквосполучення **oi** та **ou** читаємо як звук [ɔi]:

point [pɔɪnt] – крапка, пункт;

boy [bɔɪ] – хлопчик.

4. Буквосполучення **ow** має два варіанти читання:

а) під наголосом у односкладових словах часто читаємо як звук [au], наприклад:

now [naʊ] – зараз;

б) в кінці двоскладових слів у ненаголошеному положенні читаємо як звук [ou], наприклад:

yellow [ˈjeləʊ] – жовтий.

5. Буквосполучення **ou** читаємо як звук [au], наприклад:

out [aʊt] – за межами.

6. Буквосполучення **er** та **or** в кінці слова у ненаголошеному положенні читаємо як звук [ə], наприклад:

teacher [ˈti:tʃə] – вчитель;

doctor [ˈdɒktə] – лікар.

Таблиця I та II типу читання голосних літер під наголосом

Літера	а	о	е	і	у	и
Тип читання						
I	[ei] name – ім'я	[ou] note – примітка	[i:] be – бути	[ai] fine – гарний	[ai] my – мій	[ju:] tune – мелодія
II	[x] flat – квартира	[ɔ] not – ні	[e] pen – ручка	[i] sit – сидіти	[i] myth – міф	[ʌ] cup – чашка

Тренувальні вправи

[ʌ]	[ʌ – a:]	[ʌ – æ]	[w]
34. up – cup
us – bus
un – bun
ugly – hurry	35. cut – cart
duck – dark
much – March
buck – bark	36. hum – ham
fun – fan
bun – ban
cup – cap	37. we
week
wine
wake
[w – v]	[ɔi]	[r після
пригол.]	[ə]
38. wet – vet
wine – vine
west – vest
very – well	39. boy – voice
coy – coin
toy – point	40. green price
dream three
brave tree
Fred street	41. teacher
doctor
seller
reader

Сполучний звук [r]. Кінцева літера **r** та буквосполучення **re** на кінці слова зазвичай не читаються, а лише впливають на вимову попередньої голосної. Однак, якщо після слова, що закінчується на літеру **r** або буквосполучення **re**, йде слово, що починається з голосної, то кінцева літера **r** або буквосполучення **re** читаються як звук [r], причому обидва слова вимовляються разом, наприклад:

A ↗ teacher or a ↘ student? – Викладач чи студент?

You are a student. – Ви студент.

Кінцева літера **r** не читається на стику двох смислових груп, відокремлених одна від одної паузою, наприклад:

His 'sister is a teacher and 'he's a student. – Його сестра – викладач, а він – студент.

Text seven

a ↗note | or a ↘text

a ↗student | or a ↘teacher

a ↗student | or a ↘schoolboy

at the table

on the table

from the table

'Fred is my ↘friend. He's a ↘doctor. ↗I 'am ↘not a doctor. I'm a ↘teacher. ↗Bess is ↘not a teacher. She's a ↘student. We're in my ↘room now. We're at the ↘table. 'Please 'give me 'three ↘cups, Bess. ↗Thank you. 'Put a 'spoon into your ↘cup, Fred.

“Are you a ↗teacher?” “↘Yes, I ↘am.”

“Is your 'friend a 'teacher, ↗too?” “↘No, he ↘isn't.”

“Is 'that 'boy a ↗student | or a ↘schoolboy?” “He's a ↘schoolboy.”

“Is 'this ↗his brief-case?” “↘Yes, it ↘is.”

'Please 'come ↘in.	Увійдіть, будь ласка
'Please 'go ↘out.	Вийдіть, будь ласка
'Please 'come into the ↘room.	Зайдіть до кімнати, будь ласка
'Please 'go 'out of the ↘room.	Вийдіть з кімнати, будь ласка

Пояснення до тексту

1. В англійській мові є складний низхідно-висхідний тон, що надає висловленню велику емоційність і позначається значком ↗↘, якщо падіння або підвищення тону відбувається в межах одного складу, і значками ↗ та ↘, якщо падіння та підвищення тону відбувається в межах кількох складів.

2. Thank you. Дякую вам. (Спасибі.) **You** – форма об’єктного відмінка особового займенника **you** – ви, ти. Форми називного і об’єктного відмінків особового займенника **you** збігаються. Словосполучення *Thank you* вимовляється з висхідним тоном при висловлюванні формальної подяки.

Активний словник

a friend [ə'frend] – товариш;
a doctor – лікар;
a teacher – вчитель, викладач;
a student [ə'stju:dənt] – студент;
now – тепер, зараз;
a table – стіл;
three – три;
a cup – чашка;
to thank – дякувати;
to put [tə'put] – ставити, класти;
a spoon – ложка;
a boy – хлопчик;
a schoolboy [ə'sku:lboi] – школяр, учень;

a brief-case [ə'bri:fkéis] – портфель;
yellow – жовтий;
brown – коричневий;
I – я;
you [ju:, ju] – ви, ти;
he [hi:, hi] – він;
she [ʃi:, ʃi] – вона;
we [wi:, wi] – ми;
your [jɔ:, jɔ] – ваш;
to come in – заходити;
to go out – виходити;
at [æ, ət] – біля, за;
into – в.

Власні імена

Fred [fred] – Фред.

Словотвір

Суфікс **-er** – суфікс іменника, приєднується до дієслів для утворення конкретних іменників, що позначають дійову особу; вимовляється як нейтральний звук [ə]. наприклад:

to read – читати

reader – читач

to teach – навчати, викладати

teacher – вчитель, викладач

Суфікс – **or** (вимовляється [ə]) – варіант суфікса – **er**, наприклад: a doctor – лікар

ВПРАВИ

I. Назвіть по порядку літери у таких словах. Визначте, скільки літер і скільки звуків у кожному з них:

student, friend, cup, under, teacher, yellow, spoon, reader.

II. Наведіть як приклади слова, в яких голосні літери а, е, і, у, о, и читалися б за I та II типом читання.

III. Прочитайте вголос та поясніть, за якими правилами читають такі слова:

cup, cube, but, nut, mute, butter, rung, huge, wake, weak, wig, waver, wine, wink, way, weed, will; coin, boy, point, join, toy, noisy, joy; now, how, yellow, bow, Moscow, town, vow, window, gown, down; out, ounce, foul, noun, scout, count; seller, actor.

IV. Спишіть текст та підкресліть в ньому іменники, що означають живі істоти.

V. Провідмініяйте дієслово-присудок в наступних реченнях.

1. I am a teacher. 2. I am a student. 3. I am a doctor.

VI. Поставте такі речення в негативну та запитальну форми. Дайте короткі відповіді на загальні питання.

1. Those men are doctors. 2. Kate is a teacher. 3. The students are in that room. 4. My friend is a student. 5. These books are good.

VII. Заповніть пропуски відповідною формою дієслова to be.

1. Ben ... my friend. 2. He ... a teacher. 3. I... in my room. 4. "... Tommy ['tomi] and Billy ['bili] babies?" "Yes, they ...". 5. We ... students. 6. She ... a teacher. 7. ... you a student? 8. "... they doctors?" "No, they ... not. They ... students." 9. This ... a cup. It ... yellow. 10. The spoons ... on the table. The table ... in the room. 11. ... those men friends?

VIII. Поставте альтернативні питання до таких речень, використовуючи слова, що надані в дужках.

1. Fred is a doctor (a student). 2. Ann is my friend (Kate). 3. They are teachers (students). 4. Those cups are brown (yellow). 5. These pencils are short (long).

IX. Заповніть пропуски артиклями, де це необхідно.

1. My friend Ann is ... good student. 2. "Is Kate ... teacher?" "No, she is ... doctor." 3. This is ... room. It's ... good room. 4. This is ...cup. It's ... red

cup. ... red cup is on ... table. 5. Please give me ... pen and ... pencil. 6. Am I ... teacher? 7. This cup is not ... red. It's ... yellow. 8. This is ... red cup and that's ... yellow cup. 9. Bess is my ... friend.

X. Дайте відповідь на питання,

а) використовуючи активну лексику уроку

1. Are you a teacher?
2. Are you a student?
3. Are you a student or a teacher?
4. Is this boy a student?
5. Is he your friend?
6. Is your friend a doctor or a teacher?
7. Am I a doctor?
8. Am I a student?
9. Am I a teacher?
10. Am I a teacher or a doctor?
11. Is your friend in the room?
12. Are they friends?
13. Are we in the room?
14. Is your baby in the room too?
15. Is Nick a doctor, or is Jane?
16. Is Nick (Jane) a good or a bad doctor?
17. Is Nick a doctor or a teacher?

б) звертаючи увагу на вживання прийменників:

1. Is your book on the table or under it?
2. Is your map in your brief-case or on the table?
3. Is the teacher at the table or at the blackboard?
4. Is Peter at the door or at the table?
5. Are we at the table or at the door?
6. Is his map on his book or under his book book?
7. Is his book in my bag or on his table?

XI. Заповніть пропуски прийменниками та перекладіть речення українською.

1. Please take that long pencil your brief-case, Nick, and put it ... the table. 2. The black pen is ... the table, the brown pen is ... my bag. The red pencil is ... that book. 3. Please take these books ... the table. 4. Please go ... the blackboard. 5. Please close your book and put it... your brief-case. It's ... your brief-case now. 6. Please go ... the door and close it. 7. Please put a spoon ... your cup, Ben. 8. Please go ... the room. 9. Please take a pen ... that student. 10. Fred is... his room now. 11. Please take your pen ... the table and put it ... your bag, Jane. Now please take your bag and put it ... the book. 12. Please go ... your table and take your book your bag. 13. Please look ... the blackboard. Please go ... the blackboard. 14. Please take the cup... Jane and put it ... the table.

XI. Перекладіть подані речення англійською.

а) 1. Ви викладач? – Ні, я не викладач, я студент. 2. Фред, дай цьому хлопчику твою книгу, будь ласка. 3. Ця краватка жовта чи червона? – Вона жовта. 4. Будь ласка, візьміть чашки зі столу. Поставте, будь ласка, філіжанки на цей стіл. Дякую. 5. Будь ласка, покладіть цю книгу у свій портфель. 6. Візьміть, будь ласка, ложку у цього хлопчика. 7. Петро – лікар. Він мій друг. Він хороший лікар і добрий друг. 8. Фред – студент. Зараз він у своїй кімнаті. 9. Ваші студенти у тій кімнаті? 10. Ваш друг лікар чи викладач? – Він лікар.

б) Мене звуть Микола. Я – учень. Фред мій приятель. Він теж учень. Зараз ми знаходимось у його квартирі. Його квартира велика та чиста.

в) 1. Дай мені, будь ласка, твою книгу та олівець, Фред. Дякую. 2. Колю, візьми, будь ласка, мою книгу з того столу, відкрий її, знайди сторінку сьому і прочитай урок третій. 3. Цей текст короткий чи довгий? – Він короткий. 4. Ганна студентка чи лікар? – Ганна тепер лікар. Вона гарний лікар.

Урок VIII

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗВУКІВ

Звуки [ə:]

Сполучення звуків [wə, wə:]

Буквосполучення er, ir, ur, ur, wa, wh

Грамматика

1. Заперечувальна форма наказового способу.
2. Спеціальні питання.
3. Дієприкметник теперішнього часу (Participle I). Теперішній час групи Continuous (the Present Continuous Tense).

Голосний звук [ə:]. Під час вимовляння звука [ə:] тіло язика підняте, спинка язика знаходиться у максимально пласкому положенні, губи напружені та трохи розтягнуті, оголюють зуби, відстань між верхньою та нижньою щелепами невелика. В українській мові звука співпадаючого з [ə:] або подібного йому немає. Необхідно звертати уваги на те, щоб не підміняти звук [ə:] звуками [ə] або [ə].

Настановні вправи

[ə:]			wə	wə:
kə:	ə:k	tə:m	wə	wə:l
fə:	ə:θ	bə:d	wəz	wə:k
sə:	ə:l	gə:l	wənt	wə:m

Правила читання

1. Літери **e, i, u, u**, за III типом читання, читаються як звук [ə:], наприклад:

her [hə:] – її (присвійний займенник);

firm [fə:m] – фірма;

Burd [bə:d] – Берд (прізвище);

turn [tə:n] – черга.

2. **Буквосполучення wa** вимовляється як [wə], якщо за ним йде остання приголосна (окрім літери r) або поєднання приголосних, наприклад:
want [wənt] – хотіти.

3. В буквосполученні **wh** літера **h** не вимовляється, якщо після неї не стоїть літера **o**, наприклад:

what [wət] – що (питальний займенник);

white [wait] – білий.

4. Якщо за буквосполученням **wh** йде літера **o** то буква **w** не читається, наприклад:

who [hu:] – хто(питальний займенник);

whose [hu:z] – чий, чия, чие (питальний займенник).

5. Буквосполучення **ar** після літери **w** або після буквосполучення **wh** читається як [wɔ:], наприклад:

war [wɔ:] – війна;

wharf [wɔ:f] – набережна, пристань.

Тренувальні вправи

[ə:]
42. fur-firm-first
sir-burn-burst
her-turn-thirst

[ə: – ɔ:]
43. burn-born
turn-torn
cur-corn

[ə:-e]
44. burn-Ben
turn-ten
bird-bed

[ə:-ou]
45. burn-bone
turn-tone
cur-cone

[wɔ -wɔ:]
46. wasp-war
want-warm
what-ward

Таблиця III типу читання голосних наголошених літер
(голосна +r)

Літери	Тип читання	А	о	е	І	у	и
III		[a:] large – великий	[ɔ:] fork – виделка	[ə:]			
				term – семестр	firm – фірма	Byrd – Берд	fur – хутро

Text eight

'Don't ˘ 'give

' What's ↓ ˘ this?

'Read ˘ 'Text 'One

'What's ↓ ˘ that?

'Sit ' ˘ down

'What's ↓ ˘ Kate?

'What colour ↓ ˘ is it?

'Copy 'out ˘ 'this 'text

'Tom is a ↓ schoolboy. 'This 'girl is his ↓ sister. She`s a 'school-girl ↓ too. Her 'name`s ↓ Kate.

'Please 'take your 'book out of your ↓ bag, Kate. 'Don`t 'give ↓ me your book. 'Open it at 'page ↑ two and 'read 'Text ↓ One. ↑ Thank you. 'Sit ↓ down, please. Your 'mark is ↓ 'good'. 'Don`t 'copy 'out 'this 'text ↓ now. 'Do it at ↓ home, please.

“What`s ↓ this?” “It`s an ↓ exercise –book.”

“What ↓ colour is it?” “It`s ↓ white.”

“What`s ↓ Kate?” “She`s a ↓ schoolgirl.”

“What`s Kate ↓ doing now?” “She`s ↓ reading.”

“Are you reading ↑ too?” “↓ No I`m ↓ not.”

Repeat [ri'pi:t] it, please.

Повторіть, будь ласка.

Пояснення до тексту

1. Sit down, please Сідайте, будь ласка. To sit – сидіти; down – донизу, вниз; to sit down – сідати. Якщо прислівник входить до складу складного дієслова, він міняє його значення.

2. Do it at home, please. Зробіть це вдома, будь ласка. Вираз at home має ознаки прислівника тому перед словом home артикль не вживається.

Активний словник

eight [eɪt] – вісім;

her [hə, hɜ:] – її (*присвійний займенник*);

to sit down – сідати;

what – що, хто, який (*питальний займенник*);

white – білий;

to repeat [ri'pi:t] – повторити, сказати ще раз;

a colour ['kʌlə] – колір;

a girl – дівчина, дівчинка;

two [tu:] – два;

a sister – сестра;

one [wʌn] – один;

a schoolgirl – учениця;

a mark – відмітка, оцінка;

to copy out – переписувати;

to do [tə'du:] – робити, виконувати;

at home – вдома;

an exercise-book [ən'eksəsaɪz bʊk] – зошит.

ВПРАВИ

I. Визначте, скільки літер і скільки звуків у кожному з наведених слів та назвіть по порядку літери в цих словах:

girl, sister, her, white, home, two, one.

II. Прочитайте подані слова і поясніть, за якими правилами вони читаються.

a) term, first, bird, third, stern, turn, Byrd, furs, curl, curt, serf, curb, herb; want, wash, was, watch, wall; whale, wharf, wheat, ward, when, whether, which, whiff, whip, warn, whole, warp, why;

b) cat, bunch, pinch, rice, will, chest, sister, frost, lick, sly, pace, lunch, rib, from, luck, cry, chat, shy, chill, sky, hale, rose, spine, till, spider, vine, till, sniff, maze, pan, reader.

III. Дайте транскрипцію таких слів:

girl, sister, copy out, sit down, her, what, exercise-book, schoolgirl, colour, eight, repeat.

IV. Перепишіть текст та підкресліть прийменники.

V. Заповніть пропуски прийменниками та прислівниками та перекладіть речення українською мовою.

1. Please take that thick book ... the table, Kate. 2. Please put your exercise-books ... your bag, Ann. 3. The black pen is ... the exercise-book and the brown pen is ... that book. 4. Fred is ... home now. 5. Please go ... that table, Jack, and sit 6. Don't give me your exercise-book. Please put it ... the table. 7. Open your books ... page eight, please. 8. Please take that red cup ... that boy. 9. Please take that book ... the table, Jane, open it ... page five and read Note Five. 10. Don't copy out Text Seven now, do it ... home.

VI. Заповніть пропуски артиклями, де необхідно.

1. Tom is ... good boy. 2. This is ... exercise-book. It's ... white exercise-book. ... exercise-book is on ... table. 3. I'm ... doctor. I'm ... home now. This is my ... room. ... room is large and clean. 4. Please open that book at ... page two and read ... Text Five. 5. Please give me ... inkstand. 6. That's ... text. ... text is long. 7. Kharkiv is ... fine city. 8. Billy is ... good boy. 9. This is ... black tie and that's ... white tie. Please give me ... white tie, not black tie.

VII. Поставте речення в заперечну та запитальну форму.

1. I am taking the book off the table. 2. He is reading a book now. 3. They are looking at me. 4. She is opening the exercise-book. 5. I am closing the door. 6. You are going out. 7. They are coming in.

VIII. Виконайте зазначені дії та дайте відповіді на запитання: What are you doing at the moment? або What is he (she) doing now?

1. Please take your book. 2. Please open it. 3. Please read Text Seven. 4. Please close the book now. 5. Please give it to your friend. 6. Please put the exercise-book on the table. 7. Please take it off the table. 8. Please go to the blackboard. 9. Please look at the blackboard. 10. Please read the word «colour». 11. Please go to your table now. 12. Please sit down.

IX. Поставте речення в заперечну форму.

1. Open your book, please. 2. Look at the blackboard, please. 3. Please close the door. 4. Please put that cup on this table. 5. Read Note One at home, please. 6. Copy out this text, please.

X. Дайте відповіді на запитання.

- A.** 1. What are you doing?
2. Are you opening or closing the book?
3. Are you reading now?
4. What are you reading?
5. What is your friend doing?
6. Is he reading now?
7. Are they looking at me?
8. Who are they looking at?

- B.** 1. Are you a schoolboy?
2. Is your sister a doctor?
3. Are those girls your friends?
4. Are they teachers or students?
5. Is your friend at home now?
6. Is that page one or page two?
7. Is this a text-book or an exercise-book?
8. Are those doors yellow?

- C.** 1. What's this?
2. What's that?
3. What are these?
4. What are those?
5. What colour is this exercise-book?
6. What colour is that pencil?
7. What's your sister?
8. What are your friends?

XI. Поставте запитання до виділених слів.

1. Jane is *a doctor*. 2. They are *teachers*. 3. This is *an exercise-book*. 4. Those are *notes*. 5. We are *students*. 6. Bess is *a schoolgirl*. 7. This cup is *yellow*. 8. Kate is *a teacher*. 9. That pencil is *red*. 10. She is *a student*.

XII. Утворіть дієприкметники від поданих дієслів і перекладіть їх українською мовою:

to meet, to tell, to find, to send, to give, to take, to read, to look, to go, to open, to close, to put, to copy out, to sit, to do, to come.

XIII. Перекладіть англійською мовою.

Той, хто читає; той, хто розповідає; той, хто робить; той, хто йде; той, хто відкриває; той, хто посилається; той, хто закриває; той, хто

дивиться; той, хто бере; той, хто дає; той, хто переписує; той, хто сидить; той, хто заходить.

XIV. Придумайте речення за зразком.

1. I am looking at you.
2. I am not reading now.
3. What are you telling your friends about?

XV. Перекладіть речення на англійську мову,

a) використовуючи активну лексику уроку

1. Не закривайте ваші підручники, будь ласка. Прочитайте перший текст. 2. Прочитайте другу примітку вдома. Будь ласка, не робіть цього зараз. 3. Не беріть цю білу чашку зі столу. Візьміть, будь ласка, ту жовту чашку. 4. Сідайте, будь ласка. Перепишіть текст. 5. Хто він? – Він викладач. 6. Хто ваша сестра? – Вона студентка. 7. Хто ця дівчина? – Вона школярка. Її звати Джейн. 8. Джейн, йди до дошки, будь ласка. Не давай мені свій зошит. Відкрий книгу та прочитай дев'ятий текст. Дякую. Ставлю тобі «добре». Прочитайте другий та третій текст вдома. Тепер дай мені свій зошит. Іди на своє місце (seat). 9. Подивіться на цей олівець, будь ласка. Якого кольору цей олівець? – Червоний (= він червоний). – Якого кольору цей зошит? – Жовтий (=він жовтий). – Це ваш зошит? – Ні, це це її зошит.

b) звертаючи увагу на час дієслова.

1. Що робить ваш друг? – Він читає книгу вдома. 2. Не заходьте, будь ласка. Закрийте, будь ласка, двері. 3. Подивіться на дошку, будь ласка. – Що читає ваш друг? 4. На що вони дивляться? 5. Що ви зараз робите? – Ми читаємо текст. – Який текст ви читаєте? – Ми читаємо текст восьмий. 6. Подивися! Бесс і Анна сидять за столом. – Що вони роблять? – Вони переписують текст восьмий.

Урок ІХ

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗВУКІВ

Звуки [iə, eə, uə]

Сполучення звуків [aiə, auə, wə:]

Буквосполучення wor, eer, air, ire, our

Головний та другорядний наголос.

Грамматика

1. Присвійні займенники.
2. Спеціальні питання, що починаються з питальних слів who, whose, where.

Голосний звук [iə] – дифтонг. Ядро дифтонга – голосний [i], а ковзання відбувається в напрямку нейтрального голосного, що має відтінок звука [ʌ].

Голосний звук [eə] – дифтонг. Ядро дифтонга – голосний схожий на український звук [e] у слові *тема*. Ковзання відбувається в напрямку нейтрального голосного з відтінком звука [ʌ].

Голосний звук [uə] – дифтонг. Ядро дифтонга – голосний [u], ковзання відбувається в напрямку нейтрального голосного, що має відтінок [ʌ].

Звукосполучення [aiə] та [auə]. Ці сполучення є злиттям дифтонгів [ai] та [au] з нейтральним голосним звуком [ə]. Однак серединні елементи цих звукосполучень ніколи не вимовляють чітко. Необхідно слідкувати за тим, щоб в середині звукосполучення [aiə] не було чутно звука [j], а в середині звукосполучення [auə] – звука [w].

Звукосполучення [wə:]. Вимовляючи це звукосполучення, необхідно слідкувати за тим, щоб не пом'якшувати звук [w] та не заміняти звук [ə:] українськими звуками [o] або [e].

Настановні вправи

iə	eə	uə	aiə	auə	wə:
diə	bɛə	ʃuə	'baɪə	'auə	wə:
niə	wɛə	miə	'faɪə	'paʊə	wə:k
hiə	pri'pɛəd	puə	'flaɪə	'flaʊə	wə:d
		kjuəd	'faɪəd	'faʊə	wə:ld

Головний та побічний наголос. Англійські багатоскладові слова зазвичай мають два наголоси: головний та побічний. Побічний наголос зазвичай відокремлюють від головного одним ненаголошеним складом.

Побічний наголос позначають знаком [ˌ] та ставлять перед початком складу, на який він падає:

engineer [ˌendʒɪ'niə] – інженер.

Правила читання

1. **IV тип читання голосних.** Сполучення на кшталт **голосна+r+голосна** поєднують у IV тип читання. Згідно з цим типом голосні читають таким чином:

- a) літеру **a** читають як дифтонг [eə], наприклад:
Mary ['mɛəri] – Мері (*ім'я*);
parents ['peərənts] – батьки;
- b) літеру **e** читають як дифтонг [iə], наприклад:
here [hiə] – тут, сюди.

<p>ВИНЯТКИ there [ðeə] – там, туди. where [weə] – де, куди.</p>
--

- c) літери **i** та **u** читають як звукосполучення [aiə], наприклад:
fire [faɪə] – вогонь;
tyre [taɪə] – шина;
- d) літеру **o** читають як звук [ɔ:], наприклад:
more [mɔ:] – більше;
- e) літеру **u** читають як звукосполучення [juə], наприклад:
during ['dʒuəriŋ] – протягом, під час.

**Таблиця IV типу читання голосних літер під наголосом
(голосна+r+голосна)**

Літера Тип читання	a	o	e	i	u	u
IV	[eə] Mary – Мері	[ɔ:] more – більше	[iə] here –тут, сюди	[aiə] fire –вогонь	[aiə] tyre –шина	[juə] during –протягом, під час

- 2. Буквосполучення **eer** читають як дифтонг [iə], наприклад:
engineer [ˌendʒi'niə] –інженер.
- 3. Буквосполучення **air** читають як дифтонг [eə], наприклад:
chair [tʃeə] – стілець.
- 4. Буквосполучення **our** читають як звукосполучення [auə], наприклад:
our [aʊə] – наш.
- 5. Буквосполучення **wor** перед приголосною читають як звук [ɔ:], наприклад:
work [wɜ:k] – робота; word [wɜ:d] – слово.

Тренувальні вправи

[iə]	[eə]	[juə]	[aiə]
47. deer here engi'neer	48. air pair fair	care Mary 'parents	49. cure pure during
			50. fire mire tired

[aʊə]	[wə:]	[wə: – wɔ: – wou]
51. our	52. work	53. were [wə:]
sour	word	– war – woe
flour	world	– ward – wove
	worker	– warn – woke
		– warm – won't

Text nine

'Where ↓ is he?

His 'wife's_ 'there, ↓ too.

'Who's this ↓ girl?

It's_ ↓ their flat.

My 'name's Be↓lov. I'm an ,engi↓neer. My 'wife's ↓ not an engineer. She's a ↓ factory worker. Our 'son's a ↓ schoolboy. He's a pio↓neer.

'Mary and 'Kate are ↓ friends. Their 'sons are 'friends, ↓ too.

“'Who's your ↓ friend?” “My 'friend's ↓ Jack. He's an ,engi↓neer.”

“'Is he 'here ↑ now?” “↓ No, he ↓ isn't.”

" 'Where ↓ is he?" "He's in ↓ Kiev. His 'wife's 'there ↓ too."

“'What are they ↓ doing there?" "They're 'visiting their ↓ friends."

“'Whose 'flat's ↓ this?" "It's ↓ their flat."

" 'Who's 'this ↓ girl?" "She's my ↓ sister."

“'What's her ↓ name?"¹ “Her 'name's ↓ Mary.”

" 'What ↓ is she?" "She's a ↓ schoolgirl."

“'What 'kind of ↓ pupil is she?" "She's a ↓ good pupil.”²

That's right! – Правильно!

“What's your name?” – Як Вас звати?

“Mary Smith.” – Мері Сміт.

ПОЯСНЕННЯ ДО ТЕКСТУ

1. **What's her name?** Як її звати? Яке в неї прізвище (ім'я)?

2. **“What kind of pupil is she?”** “She's a good pupil”. Як вона навчається? (= Яка вона учениця?) – Вона вчиться добре. (=Вона гарна учениця.) Спеціальне питання, що починається зі слів What kind of ... ставиться, як правило, тоді, коли цікавляться якістю, описом предмета. Спеціальне питання, що починається з what + іменник, ставиться тоді, коли цікавляться назвою предмета.

“What kind of city is Minsk?” Яке місто Мінськ? – Мінськ – велике місто.

“It's a big city”.

“What city is this?” “It's Minsk.”

Яке це місто? – Це Мінськ.

Активний словник

an engineer [ˌɛndʒɪˈniə] – інженер;

a wife (pl. wives) – дружина;

a factory – завод, фабрика;

a worker – робочий, робітник;

a factory worker – робітник;

our – наш (присвійний займенник) ;

a son [əˈsɒn] – син;

their [ðeə] – їхній (присвійний займенник);

there – там, туди;

to visit [ˈvɪzɪt] – відвідувати;

whose [hu:z] – чий;

who [hu:] – хто (*питальний займенник*); **kind** – вид, рід;
What kind of... ['wət 'kaɪnd əv] – Який, якого виду...?
here – тут, сюди;
where [wɛə] – де;
a pupil [ə 'pju:pl] – учень.

Запам'ятайте!

<i>Однина</i>	<i>Множина</i>
wife [waɪf] – дружина;	wives [waɪvz] – дружини
life [laɪf] – життя;	lives [laɪvz] – життя

Власні імена

Mary ['mɛəri] – Мері.

ВПРАВИ

I. Дайте транскрипцію поданих слів і визначте, скільки літер та скільки звуків у кожному з них:

engineer, wife, worker, son, our, their, who, whose, where, here, there.

II. Перепишіть текст і підкресліть у ньому слова з дифтонгом [ɛə].

III. Прочитайте вголос такі слова і поясніть, за якими правилами вони читаються:

a) leer, beer, peer, veer; teem, fee, wee, bee, feel; air, fair, hair, stairs, pair; plain, Spain, faint; care, fare, mare, stare, bare, rare; pure, cure, during; fire, mire, tire, shire; here, sere, mere; our, flour, sour; world, worm, 'worship, word, 'worthy;

b) fate, fat, far, fare; Peter, pet, pert, here; style, gyps, Byrd, tyre; file, fill, first, fired; tube, tub, turn, cure; bone, lot, form, store.

IV. Заповніть пропуски прийменниками або прислівниками, де це необхідно.

1. I'm ... the blackboard. 2. Please don't go ... there. 3. Are you putting that cup ... the table? I'm putting it ... here. 4. Whose exercise-books are ... the table? 5. Is she putting the spoons ... those white cups? 6. Please gothe room. 7. "Where's the red pencil? Is it ... the bag?" "No, it's not ... the bag, it's ... the table." 8. Please go ... the table, Bob, and sit 9. What page is he opening his book ...? 10. "Where's Jack?" "He's ... the blackboard. He's looking ... it."

V. Заповніть пропуски артиклями, де це необхідно.

1. "Where is ... yellow tie?" "It's on ... bed." 2. I'm ... engineer. 3. "Where is ... white exercise-book?" "It's on ... table." 4. "Where is your friend?" "He's in ... room." 5. Jane is ... factory worker, and Ben is ... engineer. Jack is ... engineer, too. Ben and Jack are ... engineers. They are ... good engineers. 6. Peter is ... schoolboy. He's ... good pupil. 7. Mary is ... doctor. Her friend Kate is ... doctor, too. 8. Moscow is ... city. 9. "Bobby is ... baby. Whose son is he?" "He's their son." 10. Open your books at ... page ten and read ... Text Nine, please.

VI. Заповніть пропуски присвійними займенниками.

1. I'm a worker. ... name's Ivanov. 2. Ted is a schoolboy. He's a schoolboy. ... marks are good. 3. Ann and Jane are engineers. ... sons are pupils. 4. Please give me ... exercise-book, Peter. 5. We're engineers. ... friends are engineers, too. 6. "What are ... names?" "... name's Nick and ... name's Jack".

VII. Дайте відповіді на питання.

1. Is your name Belov?	16. What am I doing?
2. What's your name?	17. Is Comrade Petrov putting his exercise-book on the table?
3. Are you an engineer?	18. Who's your friend?
4. Is your wife an engineer, too?	19. Who's this man?
5. Is she a teacher or a doctor?	20. Are these men factory workers or engineers?
6. What is she?	21. Who's this girl?
7. What's her name?	22. Where are our books?
8. Is your son a schoolboy?	23. Whose books are these?
9. What kind of pupil is he?	24. Whose exercise-books are these?
10. Is he a pioneer?	25. What kind of room's this?
11. Are we students?	26. What kind of pencil's this?
12. What are we?	27. What kind of pen's that?
13. Are we reading?	
14. What are we doing?	
15. Am I opening the book or am I closing it?	

VIII. Поставте питання до виділених слів (у дужках зазначено кількість запитань до кожного речення)

1. *My friend* is a teacher. (3)* 2. This is *a map*. (1) 3. It's *a good map*. (1) 4. That's *a bad cap*. (2) 5. It's *his cap*. (1) 6. The match is *on the table*. (1) 7. The matches are *on the table*. (1) 8. *Her name's* Mary. (1) 9. *Bess* is a good pupil. (2)

IX. Перекладіть подані речення англійською мовою, використовуючи лексику уроку.

1. Ця дівчина – моя сестра. Її звуть Мері. Вона інженер. 2. Ваш син інженер чи робочий? – Він робочий. 3. Хто ваша подруга? – Катя моя подруга. – Хто вона (за професією)? – Вона викладачка. 4. Де ваш викладач? – Він тут. 5. Моя сестра зараз у Мінську. Моя подруга теж там. 6. Петро та Ганна у Києві? – Так, у Києві, вони відвідують своїх друзів. – Їхній син теж у Києві? – Ні, він зараз тут. – Що він робить? 7. Хто цей хлопчик? – Він мій син. 8. Хто ця дівчина? – Вона інженер. 9. Ця людина лікар? – Так. – Як його прізвище? – Його прізвище Петров. 10. Хто ваша дружина? – Вона інженер. 11. Хто ця людина? – Він мій друг. 12. Хто він? Він лікар чи інженер? 13. Хто ця дівчина? Вона ваша сестра? 14. Хто ця дівчина? Вона студентка чи викладачка? 15. Наша квартира гарна. Вона велика і чиста. 16. Якого кольору ті двері? – Вони білі. 17. Чия це квартира? – Це їхня квартира. 18. Яка це книга? – Це велика книга. 19. Які це зошити? – Це тонкі зошити. 20. Яка це кімната? – Це велика кімната. 21. Де ваші сестри? – Вони вдома.

Урок X

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗВУКІВ

Сполучення звуків [tw, kw]	Буква Q, q [kju:] Буквосполучення all, alk, wr, ew, igh
Граматики	Вираження відносин родового відмінка за допомогою прийменника of.

Поєднання звуків [t] та [k] зі звуком [w]. Для того щоб правильно вимовити поєднання звуків [tw] і [kw], слід, вимовляючи звуки [t] і [k], одночасно округлити губи для вимовлення звука [w]. Після глухого приголосного звук [w] приглушується (має глухий початок).

Звук [ŋ] між голосними. Вимовляючи звук [ŋ] між голосними, потрібно особливо ретельно стежити за тим, щоб після звука [ŋ] не було чутно призвук [g].

Настановні вправи

tw	kw	ŋ	ŋg
twais	kwait	'mi:tŋ_iz	'iŋglɪʃ
twelv	kwik	'sɪtŋ_iz	'læŋgwɪdʒ
'twenti:	'kwestʃn	'sɪŋɪŋ	'æŋɡrɪ
		'kliŋɪŋ	'hæŋɡrɪ

Правила читання

1. Літера **Q, q [kju:]** завжди зустрічається в буквосполученні qu, яке перед читаною голосного читається як [kw], наприклад:

quick [kwɪk] – швидкий.

2. Буквосполучення **al** перед літерою **k** читається як звук [ɔ:], наприклад:

chalk [tʃɔ:k] – крейда.

Перед усіма іншими приголосними в наголошеному складі це буквосполучення читається [ɔ:l], наприклад:

small [smɔ:l] – маленький;

also ['ɔ:lsəʊ] – теж, також.

3. Буквосполучення **ew** в більшості слів читається як звукосполучення [ju:], наприклад:

new [nju:] – новий.

4. Літера **w** на початку слова перед літерою **r** не читається, наприклад:

write [raɪt] – писати.

5. Буквосполучення **igh** читається як звук [ai], наприклад:

light [laɪt] – світлий.

6. Буквосполучення **ng** перед сонантами **l, r, w** читається як звукосполучення [ŋg], наприклад:

English* [ˈɪŋɡlɪʃ] – англійська; *прикметники та іменники, що позначають національність, завжди пишуться з великої літери.

angry [ˈæŋɡri] – сердитий;

language [ˈlæŋɡwɪdʒ] – мова.

Text ten

We're_ at a ↓ lesson.

We're_ at the ↓ table.

The 'ceiling's ↓ white.

the 'walls in our ↓ classroom

a 'piece of ↓ chalk

an 'English ↓ newspaper

We're at a ↓ lesson now. 'This is our ↓ classroom. It's ↑ small, but it's 'light and ↓ clean. The 'walls in our ↑ classroom are ↓ blue. The 'floor's ↓ brown. The 'ceiling's ↓ white. The 'door and the 'windows are 'white, ↓ too. We're 'sitting at the ↓ table. It's ↓ brown. The 'chairs are 'brown, ↓ too.

"Please 'come ↓ here, Jack. 'Don't 'take your ↓ book. Take a piece of ↑ chalk | and 'write the 'new 'English ↑ words | on the ↓ blackboard, please. ↑ Thank you. 'Write 'four 'questions at ↓ home, please.

"What's ↓ this?" "It's a ↓ newspaper."

"What ↓ kind of newspaper is it?" "It's an ↓ English newspaper."

"Where ↓ are you?" "We're at a ↓ lesson."

"What are you ↓ doing?" "We're ↓ writing."

Пояснення до тексту

1. **We're at a lesson now.** Ми зараз на уроці (Ми займаємось). Прийменник **at** використовується перед обставиною місця, що відповідає питанням *where?*, для позначення перебування будь-якої особи у визначеному місці і учаті її в процесі, притаманному цьому місцю.

2. **Please come here, Jack.** *Йдіть, будь ласка, сюди, Джеку.* Дієслово *to come* означає рух до мовця. Українською мовою це дієслово перекладається словами: *приходити, приїжджати*. Дієслово *to go* означає рух незалежно від напрямку, або ж у напрямку від мовця.

Порівняйте:

Йдіть сюди, будь ласка.

Please come here.

Йдіть туди, будь ласка.

Please go there.

Активні слова

a lesson [ə 'lesn] – урок;

a classroom [ə 'kla:srʊ:m] – клас, класна кімната, аудиторія;

small – маленький;

but [bʌt, bət] – але (сполучник);
light – світлий;
a wall – стіна;
blue [blu:] – блакитний;
a floor – підлога;
a ceiling [ə 'si:lɪŋ] – стеля;
a window – вікно;
a chair – стілець;
to come [tə 'kʌm] – приходити;
a piece [ə 'pi:s] – шматочок;
chalk – крейда;
to write – писати;
new – новий;
English – англійський;
a word – слово;
four [fɔ:(r)] – чотири;
a question [ə 'kwɛstʃən] – питання;
a newspaper [ə 'nju:zpeɪpə(r)] – газета.

Запам'ятайте!

↑one, ↑two, ↑three, ↑four, ↑five, ↑six, ↑seven, ↑eight, ↑nine, ↓ten

I. Назвіть по черзі букви в таких словах, дайте їх транскрипцію та визначте, скільки букв і скільки звуків у кожному слові:

ceiling, window, chair, piece, chalk, word, question, colour, light, blue, come, eight.

II. Прочитайте такі слова вголос і поясніть, за якими правилами вони читаються:

a) quite, quick, quest, quiz, quaver, quits; small, fall, tall, call, all: chalk, walk, talk, stalk, calk: new, lew, stew, pew, hew, pewter, hewn, news; write, wrest, wrung, wrist, wring, wreck, wrap, wry, wrong; English, angry, angle; high, nigh, right, night, bright, might, light, fight;

b) she, meek, reel, grim, happy, pony, sack, lad, darn, gol, lard, pond, mule, bloom, butler, ugly, rudder, sink, mill, tuss, hobby, fly, cube, seep, pep, send, stove, made, Sam, pane, sand, plate, mean, heat, pine, sly, teach, close, clock, shell, cock, tape, tone, bud, fun, fume, laid, bay, tube, lar, hard, term, bird, skirt, thirsty, icy, free, party, peg, gent, peck, skin, single.

III. Спишіть текст і підкресліть особові, вказівні та присвійні займенники.

IV. Заповніть пропуски присвійними займенниками.

1. We're students. This is ... classroom. The door in ... classroom is white.
2. I'm at home now. ... room is small, but it's light and clean. These are ... sisters. ... names are Mary and Ann. 3. Open ... books, please. 4. Sit down,

Peter, ... mark is "good". 5. Is she a teacher? Are these boys and girls ... pupils?
6. This man is an engineer ... name's Petrov.

V. Заповніть пропуски артиклями, де це необхідно.

1. What colour is ... floor in your room? 2. Write ... question on blackboard, please. 3. Please open ... window. 4. Please close ... door. 5. Are you writing ... new words? 6. Is he giving you ... piece of chalk? 7. Where's ... chalk? 8. Where's ... Room Six? 9. ... exercise-book is on ... table.

VI. Поставте запитання до виділених слів.

1. It is *our classroom*. (2) 2. It's *a light room*. (1) 3. *The walls* in my room are *yellow*. (3) 4. This cup is *white*. (1) 5. They are *new ties*. (1) 6. The table is at *the window*. (1) 7. The chairs are *at the table*. (1) 8. *Klimov* is *our teacher*. (3) 9. *Peter* is *sitting at the window*. (3) 10. It is *an English newspaper*. (2)

VII. Заповніть пропуски прийменниками та прислівниками, де це необхідно

1. The walls... the rooms... my flat are yellow and blue. 2. Please go... the blackboard, Петро. He is... the blackboard now. 3. Take a piece ... chalk ... the table and write these words, please. Who's writing the new words ... the blackboard? 4. Please come ... the room. 5. We're going... the classroom. 6. The blackboard is ... wall ... our classroom. 7. Please put these matches ... your bag. 8. Please open that book ... page eight. 9. They're looking ... the boys.

VIII. Дайте відповідь на запитання:

1. Is this a classroom?
2. What kind of classroom is this?
3. Is it large or small?
4. What colour are the walls in this classroom?
5. What colour is the floor (ceiling, door)?
6. Where's the blackboard?
7. What colour is it?
8. Where's the piece of chalk?
9. Where are you?
10. Are you at a lesson or at home?
11. Is Ann at the blackboard or at her table?
12. What's she doing there?
13. Is your bag new?
14. Is this a table or a chair?
15. Where's your friend sitting?

IX. Перекладіть англійською мовою,

а) звертаючи увагу на вживання прийменників:

слова четвертого уроку, сторінки цієї книги, нові слова тих уроків, три шматки крейди, колір цієї сумки, стіни нашої аудиторії, робітники Києва;

б) звертаючи увагу на вживання форм наказового способу:

1. Не надсилайте Каті ті книги. Надішліть Каті ці нові книги, будь ласка. 2. Зустріньте цих інженерів тут, будь ласка. 3. Не давайте мені чорний

олівець, дайте мені, будь ласка, червоний олівець. 4. Не читайте цей текст на уроці, прочитайте його вдома будь ласка. 5. Не беріть мій зошит, візьміть той чистий зошит, будь ласка. 6. Пишіть слова та запитання у своїх зошитах і не дивіться на дошку, будь ласка. 7. Закрийте свої книги та відкрийте зошити, будь ласка. 8. Не закривайте свої книги. Читайте восьмий текст, будь ласка. 9. Не кладіть свою сумку на стіл, будь ласка, покладіть її на стілець. 10. Не списуйте третій текст, спишіть четвертий текст, будь ласка. 11. Сідайте, будь ласка. 12. Не ходіть туди, будь ласка. 13. Не робіть цього, будь ласка. 14. Не пишіть цих слів зараз, будь ласка, зробіть це вдома. 15. Ідіть сюди, будь ласка. 16. Не їдьте зараз, будь ласка.

в) використовуючи активну лексику уроку:

1. Це наша класна кімната. Якого кольору стіни у вашій класній кімнаті? – Вони жовті. – Ваша класна кімната маленька чи велика? – Вона невелика але світла. 2. Якого кольору стеля? – Вона білий. – Якого кольору підлога? – Вона коричнева. 3. Де ваш стіл? – Він біля вікна. 4. Вона читає питання. 5. Візьміть крейду, будь ласка, та напишіть своє питання на дошці. 6. Якого кольору її зошит? Він блакитний. 7. Ви читаете нову книгу? 8. Я даю вам вісім нових олівців. 9. Що роблять зараз ці студенти? – Вони пишуть нові слова.

Англійська абетка

Друкований шрифт	Рукописний шрифт	Назва букви	Друкований шрифт	Рукописний шрифт	Назва букви
Aa	<i>A a</i>	[ei]	Nn	<i>N n</i>	[en]
Bb	<i>B b</i>	[bi:]	Oo	<i>O o</i>	[ou]
Cc	<i>C c</i>	[si:]	Pp	<i>P p</i>	[pi:]
Dd	<i>D d</i>	[di:]	Qq	<i>Q q</i>	[kju:]
Ee	<i>E e</i>	[i:]	Rr	<i>R r</i>	[a:]
Ff	<i>F f</i>	[ef]	Ss	<i>S s</i>	[es]
Gg	<i>G g</i>	[dʒi:]	Tt	<i>T t</i>	[ti:]
Hh	<i>H h</i>	[etʃ]	Uu	<i>U u</i>	[ju:]
Ii	<i>I i</i>	[ai]	Vv	<i>V v</i>	[vi:]
Jj	<i>J j</i>	[dʒei]	Ww	<i>W w</i>	[ˈdʌblju:]
Kk	<i>K k</i>	[kei]	Xx	<i>X x</i>	[eks]
Ll	<i>L l</i>	[el]	Yy	<i>Y y</i>	[wai]
Mm	<i>M m</i>	[em]	Zz	<i>Z z</i>	[zed]

ГРАМАТИЧНИЙ ДОВІДНИК

УРОК І

§1. Спонукальні речення. Спонукальні речення висловлюють наказ чи прохання, звернене або безпосередньо до співрозмовника, або до третьої особи. Такі речення можуть бути як стверджувальними, так і негативними.

Прохання і наказ, звернені безпосередньо до співрозмовника, виражаються реченням з дієсловом у наказовому способі як до однини, так і до множини, збігається з основою дієслова:

meet – зустрічайте, познайомтесь;

tell – розкажи, розкажіть.

У спонукальному реченні на першому місці стоїть присудок; підмет, як правило, у цих реченнях не згадується (порівняйте з українською мовою):

Meet Ben. Зустрічайте Бена! Познайомтеся з Беном!

Tell Peter. Розповідайте Петру!

Накази вимовляються низхідним тоном: 'Meet ↓Ben.

§2. Поняття про відмінки іменників та займенників в англійській мові. В англійській мові у іменників є тільки два відмінки: присвійний відмінок, в якому існують приймаючі особливі закінчення, і загальний відмінок, що є основою іменника без будь-яких закінчень.

Peter – Петро;

pen – ручка.

В англійській мові іменники в загальному відмінку можуть вживатися в функціях підмета і прямого додатка, непрямого і прийменникового додатка, обставини (як правило, з прийменником), означення (як з прийменником, так і без нього).

У особових займенників є два відмінки: називний і об'єктний. Особові займенники в називному відмінку вживаються у функції підмета. Особові займенники в об'єктному відмінку вживаються у функції прямого і непрямого додатків (без прийменника), прийменникового додатка та обставини (з прийменником).

Meet **me**. Зустрічайте мене.

(Особовий займенник першої особи однини у функції прямого додатка)

Tell **me**. Розкажи мені.

(Особовий займенник першої особи однини у функції непрямого додатку).

УРОК II

§3. Рід та число іменників

1. На відміну від української мови, більшість англійських іменників не мають граматичної категорії роду, тобто всі іменники, що позначають неживі предмети, означені поняття, речовини і т. д., замінюються, як правило, займенником **it**, а іменники, що позначають живі істоти, за змістом, за природною статтю належать або до жіночого, або до чоловічого роду, тобто замінюються, відповідно, займенниками **she** вона і **he** він.

Порівняйте:

В англійській мові: займенник **it** вживається, як було зазначено вище, замість іменників, що позначають неживі предмети. Наприклад:

bed – ліжко;

pen – перо;

tie – краватка.

В українській мові замість іменника «ліжко» вживається займенник «вона», тому що це іменник жіночого роду; замість іменника «перо» використовується займенник «воно», тому що це іменник середнього роду; замість іменника «краватка» вживається займенник «він», тому що це іменник чоловічого роду.

2. Іменники в англійській мові, так само як і в українській мові, змінюються за числами: вони можуть вживатися в однині і множині.

Іменники в множині приймають закінчення -s, яке читається:

а) як [z] після дзвінких приголосних і після голосних:

bed – beds [bedz]

ліжко – ліжка;

pen – pens [penz]

ручка – ручки;

tie – ties [taiz]

краватка – краватки;

б) як [s] після глухих приголосних:

list – lists [lists]

список – списки.

3. Іменники, що закінчуються на -s, -ss, -x, -sh, -ch, приймають у множині закінчення -es, яке вимовляється як [iz]:

match – matches ['mætʃiz]

сірник – сірники.

4. Іменники, що закінчуються на -y з попередньою приголосною, при додаванні закінчення -es змінюють букву -y на букву -i:

a city – cities ['sitiz]

місто – міста;

a baby – babies ['beibiz]

дитина – діти.

Але:

day – days
день – дні.

5. В англійській мові є низка іменників, які зберігали старий спосіб утворення множини шляхом зміни кореневої голосної:

a man [mæn] – людина, чоловік;
men [men] – люди, чоловіки.

§4. Поняття додатка. Місце безприйменникового (прямого і непрямого) додатка у реченні.

1. Додатком називається другорядний член речення, який доповнює за змістом присудок. Додаток відповідає на питання, що відповідають в українській мові питанням непрямих відмінків як без прийменника, так і з прийменником: кого? що? кому? про що? і т.д.

Додаток може бути:

в) іменником:

Meet **Peter**. Pozнайomtesя із Петром.

б) займенником:

Send **me**... Надішліть мене...

2. В англійській мові розрізняються прийменникові та безприйменникові додатки. Безприйменникові додатки бувають прямі та непрямі.

Англійський прямий додаток, як правило, відповідає українському додатку в знахідному відмінку і виражається іменником у загальному відмінку або займенником в об'єктному відмінку.

Англійський непрямий додаток, як правило, відповідає українському дододатку в давальному відмінку і виражається іменником у загальному відмінку або займенником в об'єктному відмінку.

Оскільки засоби вираження прямого і непрямого додатка одні й ті ж самі, відмінність між цими додатками визначається їх місцем у реченні. За відсутності непрямого додатка прямий додаток стоїть безпосередньо після дієслова:

Send **Bess**. (кого?) Пошліть Бесс.

Send **me**. (Кого?) Пошліть мене.

За наявності непрямого додатка прямий додаток ставиться після непрямого.

Send Bess five pens.

Надішліть Бесс п'ять ручок.

(Кому?) (що?)

Send me my tie.

Надішліть мені мою краватку.

(кому?) (що?)

(Непрямий) (прямий)

§5. Поняття означення. Означенням називається другорядний член речення, що пояснює іменник. В англійській мові означення, виражене прикметником, займенником або числівником, зазвичай стоїть перед іменником, до якого воно відноситься:

my life – моє життя (означення виражене займенником);

nine pens – дев'ять ручок (означення виражене числівником).

УРОК III

§6. Поняття про інфінітив (неозначна форма дієслова). Форма інфінітива співпадає з основою дієслова. Відмінною ознакою інфінітива є частка *to**, яка зазвичай передує йому; наприклад: *to send*, *to spell*.

* Частка *to* вимовляється як [tu] перед дієсловами, що починаються з голосної, і як [ta] перед дієсловами, що починаються з приголосної.

§7. Дієслово *to be* бути в 3-й особі однини. У 3-й особі однини дієслово *to be* має форму *is*, яка відповідає в українській мові формі 3-й особі однини дієслова бути – *є*. Однак в українській *є* в більшості випадків опускається.

My name is Ann. Моє ім'я – Ганна.

My map is bad. Моя карта – погана.

У розмовній мові *is* часто зливається з таким, що підлягає:

My name is... = *My name's* [neimz]...

My map is... = *My map's* [mæps]...

It is... – *It's* [its]...

Розмовні скорочені форми службових слів утворюються в результаті випадання голосних (а іноді і приголосних) звуків зі складу слова. На письмі це випадання голосних та приголосних позначається апострофом ('), наприклад:

My name's Ann. Мене звати Анна.

My map's bad. Моя карта погана.

§8. Речення. Загальні відомості.

1. Залежно від мети висловлювання, речення поділяються на такі види:

а) розповідні речення:

My name's Bess. Мене звать Бесс.

б) питальні речення:

Is it a map? Це мапа?

в) спонукальні речення:

Please tell Peter my name. Скажіть Петрові моє ім'я, будь ласка.

г) окличні речення:

What fine weather! Яка гарна погода!

Оповідальні, питальні та спонукальні речення можуть бути ствержувальними та негативними.

У реченні розрізняють головні та другорядні члени. До головних членів речення належать підмет та присудок. До другорядних членів речення належать додаток, означення та обставина.

2. Просте речення (непоширене і поширене). Прості речення бувають поширеними та непоширеними. Непоширені прості речення складаються тільки з головних членів пропозиції – підмета та присудка:

It is a map. Це мапа.

(підмет і присудок)

До складу простого поширеного речення входять, крім головних членів речення, також і другорядні: означення, додаток або обставина. Другорядні члени речення пояснюють головні члени:

My pen is bad. Моя ручка погана.

(Означення)

3. Головні члени речення. Підмет. Підмет – це головний член речення, граматично незалежний від інших членів речення і предмет, що позначає (у широкому розумінні слова), ознака якого визначається присудком. Підмет відповідає на запитання хто? що? Він може бути вираженим:

а) іменником: His name is Peter.

б) займенником: It is a flat.

Присудок. Присудок – це головний член речення, що граматично залежить від підмета і позначає ознаку (дія, стан, властивість, якість) того предмета, який виражений підметом. Присудок відповідає на питання: що робить особа чи предмет, позначений підметом? Що діється з ним? Що являє собою особа чи предмет, позначений підметом?

За своєю структурою присудок може бути:

а) простим дієслівним, що позначає дію і висловленим дієсловом в особовій формі в будь-якому часі, стані та способі:

Please **send** me a pen. Надійшліть мені ручку, будь ласка.

Please **tell** Ann my name. Скажіть, будь ласка, Анні моє ім'я.

б) Складений іменний, що визначає стан, якість, належність до класу предметів. Складений іменний присудок складається з двох частин: дієслова-зв'язки (наприклад, дієслова to be) в особовій формі та іменної частині, що виражена іменником, прикметником, числівником тощо:

На відміну від української, дієслово-зв'язка в англійській мові ніколи не опускається.

4. Порядок слів у розповідному реченні. Оскільки в сучасній англійській мові є всього два відмінки, порядок слів у реченні є одним із основних засобів вираження відносин між словами. Тому в англійській

мові, на відміну від української мови, існує жорсткий порядок слів, зміна якого може призвести до порушення змісту речення. Так, в англійському розповідному реченні слова розташовуються в такому порядку:

підмет	присудок	прямий додаток
1	2	3
I	see	Ann
Я	бачу	Ганну

У відповідному українському реченні порядок слів, залежно від ситуації та за умови правильного інтонаційного оформлення, може бути змінений таким чином:

Я ↓Ганну бачу.

'Бачу я ↓Ганну.

↓Ганну я бачу.

'Бачу ↓Ганну я.

↓Ганну бачу я.

Обставини часу та місця знаходяться зазвичай наприкінці речення. Однак обставина часу може стояти і на початку речення, перед підметом:

обставина	підмет	присудок	прямий додаток	обставина
1	2	3	4	5

Розповідні речення вимовляються з низхідним тоном:

My 'name is ↓Ann.

§9. Займенник *it*. Займенник **it** є особовим займенником 3-ї особи однини середнього роду. Українською мовою займенник *it*, коли він стоїть замість іменника, може перекладатися як він, вона, воно:

My pen is bad. **It's** bad. Моя ручка погана. Вона погана.

При відповіді на питання: Що це таке?, тобто при називанні тих чи інших предметів, займенник *it* перекладається як *це*:

It's a map. Це – мапа.

It's a bad map. Це – погана мапа.

Особовий займенник **it** має одну й ту саму форму як в називному, так і в об'єктному відмінках:

It is a tie. Це – краватка.

(підмет – називний відмінок)

Spell it. Вимовте його (це слово) про буквах.

(прямий додаток – об'єктний відмінок)

§10. Поняття про артикль.

I. Артиклі – це службові слова, які не мають самостійного значення і є особливими ознаками іменників.

У англійській мові існує два артикля – неозначний та означний. Обидва артикля є незмінними словами.

Якщо порівняти два таких речення, як *Вчора у вітрині магазину я бачив костюм* та *Хіба костюм вже продано?*, то стане ясно, що слово *костюм* вживається в них у різному сенсі. У першому реченні тільки називається предмет, людина, яка говорить, лише повідомляє, що бачив предмет, який за своїми загальними властивостями і ознаками належить до того чи іншого класу предметів. У другому прикладі даний предмет виділений у свідомості того, хто говорить і слухає з класу подібних предметів, тобто говорить, що має на увазі *костюм*, який мені вчора показували, або *костюм*, який я вчора приміряв, і т. п. У першому прикладі слово *костюм* при перекладі англійською мовою вживалося б з неозначним артиклем, у другому – з означним.

Порівняйте:

Вечорами я люблю почитати книгу.	Де ж книжка?
У нього є мати та батько.	Батько цих хлопчиків – відомий льотчик.
Мій друг – викладач.	Викладач уже пішов.
На столі лежить портсигар.	Портсигар на столі.
Якийсь інженер питає вас.	Інженер уже давно прийшов і чекає на вас.
Нещодавно мій друг отримав квартиру.	Квартира була світлою і затишною.
(Якась) жінка підійшла до мене на вулиці і заговорила англійською.	Жінка знову звернулася до нього із запитанням.
(При перекладі англійською мовою перед виділеними дійсними слід поставити невизначений артикль).	(При перекладі англійською мовою перед виділеними існуючими слід поставити певний артикль.)

2. Неозначний артикль. Неозначний артикль *a* може вживатися тільки з іменниками в однині, оскільки він походить від числівника *один*:

Send me a pen. Надішліть мені ручку (одну ручку).

Іменник з неозначним артиклем дає поняття про предмет, дає назву предмета, назву класу, до якого належить предмет:

This is a pen. Це – ручка (а не олівець, не книжка тощо).

Примітка. Перед обчислюваними іменниками, тобто іменниками, які можна перерахувати, в однині у функції іменної частини складового присудка (предикативу), ставиться, як правило, неозначний артикль, бо в реченні зі складеним іменним присудком людина, яка говорить, зазвичай називаючи предмет, відносить його до того чи іншого класу предметів:

It's a pen. Це – ручка.

It's a bad pen. Це – погана ручка.

Неозначний артикль вимовляється як [eɪ], якщо він стоїть під наголосом, наприклад, як ізольоване слово. У реченні ж невизначений артикль зазвичай не перебуває під наголосом і вимовляється як нейтральний звук [ə].

It's a pen [ə 'pen]. Це – ручка.

Оскільки значення неозначного артикля походить від числівника *один*, він не вживається з іменниками у множині. Коли необхідно назвати групу предметів, що володіють загальними, однаковими ознаками, артикль взагалі не вживається.

Send me pens. Надішліть мені ручки.

Send me seven pens. Надішліть мені сім ручок.

3. Фонетичним варіантом неозначеного артикля є форма **an**, яка вживається, якщо іменник починається з голосного звука. **An** має дві форми вимови – повну [æn] і редуковану [ən]:

an apple [ən 'æpl] – яблуко.

УРОК IV

§11. Означний артикль.

1. Означний артикль **the** вживається з іменниками як в однині, так і в множині в тих випадках, коли і той, який говорить і той, що слухає, розуміє, що йдеться саме про даний предмет (або предмети); часто при цьому повідомляються додаткові відомості про цей предмет або предмети:

The pen's black. Ручка чорна. (Саме ця ручка чорна, не якась інша).

Визначення означного артикля дуже близьке до значення таких слів, як *цей, той, той самий, який*. Це пояснюється тим, що означний артикль походить від вказівного займенника *той*.

Означний артикль вимовляється [ði:], якщо він стоїть під наголосом, наприклад, як ізольоване слово. У реченні означний артикль зазвичай не знаходиться під наголосом і має дві редуковані форми вимови: [ði-, ði], якщо іменник починається з голосного звука, та [ðə] перед приголосним:

the apple [ði 'æpl] – яблуко;

the pen [ðə 'pen] – ручка.

2. Артиклі (означний і неозначний), як правило, не вживаються:

а) з власними іменами:

Kharkiv – Харків;

Peter – Петро;

б) перед іменниками з означенням, що виражений присвійним або вказівним займенником, або кількісним числівником:

My pen's bad.	Моя ручка погана.
That man's nice.	Цей чоловік хороший.
Page seven is clean.	Сьома сторінка чиста.

3. **Місце артикля.** Артикль (означний і неозначний) ставиться перед іменником, до якого він належить. Якщо перед іменником стоїть означення, що виражене прикметником чи порядковим числівником, то артикль ставиться перед усім словосполученням:

the black pen чорна ручка the first plan перший план

§12. Вказівні займенники **this, that (these, those)**.

1. Вказівний займенник **this** [ðɪs] означає *цей, ця* і вживається, коли вказують на предмет, що знаходиться поблизу того, хто говорить.

Вказівний займенник **that** [ðæt] означає *той, та, те* і використовується, коли вказують на предмет, що знаходиться далеко від того, хто говорить.

Вказівні займенники *this, that* у реченні можуть бути:

а) підметом:

This is a map. Це – мапа.
That is a plan. То – план.

б) означенням:

This pen is bad. Ця ручка погана.
That man is nice. Той чоловік хороший;

в) додатком:

Send me this, please. Надішліть мені, будь ласка, це.
Send Peter that, please. Надішліть то, будь ласка, Петру.

2. Вказівний займенник **this** має формі множини **these** [ði:z] ці:

These plans [' ði:z ↓plænz] – ці плани;
these pens [' ði:z ↓penz] – ці ручки.

3. Вказівний займенник **that** має форму множини **those** [ðouz] ті:

those maps [' ðouz ↓mæps] – ті мапи;
those pencils [ðouz ↓penslz] – ті олівці.

4. При перекладі українських речень типу «Це – олівці», «То – ручки» у відповідних англійських реченнях підметами будуть вказівні займенники **these** – *ці* та **those** – *ті*, дієслово-зв'язка та іменна частина складеного присудка в таких реченнях вживається у множині:

These are pencils. Це – олівці.
Those are pens. То – ручки.

УРОК V

§13. Питальні речення. Загальне питання. Структура питального речення в англійській мові відрізняється від структури розповідного речення порядком слів:

Дієслово-зв'язка	Підмет	Іменникова частина присудка або обставини місця
Is	my name	Ann?
Is	Ann	in Kiev?

Питання, що вимагають відповіді *так* чи *ні*, називаються загальними питаннями. Вони починаються з дієслова:

Is the pen black? Чи ручка чорна (ручка чорна)?

Загальні питання вимовляються з висхідним тоном, причому в питаннях такого типу на дієслово, з якого починається питання, зазвичай падає наголос:

'Is 'Kyiv a ʌbig city? Київ – велике місто?

'Is this a ʌpen? Це – ручка?

§14. Короткі відповіді на загальні питання. На загальні питання може даватися коротка стверджувальна або негативна відповідь, яка вимовляється з низхідним тоном.

1. **Коротка стверджувальна відповідь.** Коротка стверджувальна відповідь може складатися зі слова *yes* – *так*, підметом, що виражений відповідним особовим займенником у називному відмінку, та дієслова *to be* у відповідній формі.

Слово *yes* на письмі завжди відокремлюється комою, а в мовленні – паузою. При цьому слово *yes* зазвичай вимовляється з низхідним тоном:

'Is 'this a ʌpen? – Це – ручка?

ʌYes, | it ʌis. – Так, ручка.

'Is 'this 'pen ʌbad? – Ця ручка погана?

ʌYes, | it ʌis. – Так, погана.

У розмовній мові, однак, коротка стверджувальна відповідь може складатися тільки зі слова *yes* (так само, як в українській мові, порівняйте: Це – ручка? – Так.).

Коротка негативна відповідь. Коротка негативна відповідь може складатися зі слова *no* – *ні*, підмета, вираженого відповідним особовим займенником в називному відмінку, дієслова *to be* у відповідній формі і негативної частки *not* – *не*. Слово *no* на письмі завжди відокремлюється комою, а у вимові – паузою. При цьому слово *no* зазвичай вимовляється з низхідним тоном:

'Is 'this a /pen? – Це – ручка?
 \No, | it is \not. – Ні, це не ручка.
 'Is 'this 'pen_ /black? – Ця ручка чорна?
 \No, | it is \not. – Ні, не чорна.

Може використовуватись скорочена форма *isn't* ['iznt], котра завжди наголошена:

'Is 'this 'bag /clean? – Ця сумка чиста?
 \No, | it \isn't. – Ні, не чиста.

В розмовній мові, однак, коротка негативна відповідь зазвичай складається лише зі слова *no* (так само, як і в українській мові, порівняйте: Це – ручка? – Ні.).

§15. Відсутність артикля перед іменниками, що мають після себе кількісний числівник як означення. Іменники, що мають після себе кількісний числівник як означення, використовуються без артикля. Обидва слова, як правило, пишуться з прописної літери, оскільки таке сполучення сприймається як назва:

Open the book, find Text Six and read it.	Відкрийте книгу, знайдіть шостий текст (текст номер шість) і прочитайте його.
---	---

Як видно з прикладу, означення такого типу в українській мові може передаватись порядковим числівником.

УРОК VI

§16. Негативні стверджувальні речення з дієсловом *to be*. Негативні стверджувальні речення з присудком, який містить дієслово *to be*, будуються за допомогою негативної частки *not*, яка ставиться після відповідної форми дієслова *to be*:

Those pens are not black.	Ті ручки не чорні.
That page is not clean.	Та сторінка не чиста.
Kate is not in Kyiv.	Катерина не в Києві.

§17. Альтернативні питання.

1. Альтернативне питання – це питання, яке передбачає у відповіді вибір між двома або більше предметами, діями або якостями, які висловлені однорідними членами речення (додатками, означеннями або обставинами), об'єднані сполучником *or* – або. Так, наприклад, на альтернативне питання:

Is this pen red or black? (=Is this pen red or is it black?)

Ця ручка червона чи чорна?

Необхідно відповісти:

It's red. (або: It's black.)

Сполучник *or* має два способи вимови: повну форму [ɔ:] (перед наступним приголосним звуком) або [ɔ:r] (перед голосним) та редуковану форму [ɔ.] (перед приголосним) або [ɔr] (перед голосним).

Порядок слів у альтернативному питанні такий самий, як і у загальному питанні.

Порівняйте:

Is Ben in Kyiv? (загальне питання)

Бен у Києві?

Is Ben in Kyiv or in Lviv? (альтернативне питання)

Бен у Києві

чи у Львові?

2. Якщо альтернативне питання відноситься до підмета, тобто припускає у відповіді вибір між двома підметами, воно будується трохи інакше:

Is Ben in Kyiv or is Petro?

Бен чи Петро у Києві?

На альтернативне питання до підмета надається коротка відповідь, при цьому фразовий наголос падає на підмет:

“Is Nick at the blackboard or is Petro?”

Нік чи Петро біля дошки?

“↘Petro is.”

Петро.

3. Інтонація альтернативних питань. Перша з однорідних частин альтернативного питання, які протиставляються, вимовляється з висхідним тоном, а друга – з низхідним:

Is this pencil ↗red or ↘black?

Цей олівець червоний чи чорний?

§18. Прийменниковий додаток. Додаток з прийменником називається прийменниковим додатком:

This is a blackboard. Look at it.

Це – дошка. Подивись на неї.

У функції прийменникового додатка може бути використаний іменник у загальному відмінку або займенник у об'єктному відмінку.

Please look at the blackboard.

Подивіться на дошку, будь ласка.

ласка.

Please look at me.

Подивіться на мене, будь ласка.

УРОК VII

§19. Власні займенники у називному відмінку.

Особа	Число	
	Однина	множина
1	I [ai] – я	we [wi: wi• wi] – ми
2	you [ju: ju• ju] – (ти), ви	you [ju: ju• ju] – ви
3	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="font-size: 2em; margin-right: 5px;">{</div> <div style="margin-left: 5px;"> he [hi: hi• hi] – він she [ʃi: ʃi• ʃi] – вона it [it] – він, вона, воно </div> </div>	they [ðei] – вони

§20. Відмінювання дієслова to be у теперішньому часі.

Особа	Число	
	однина	множина
1	I am	we are
2	you are	you are
3	he she it	they are
	} is	

Як видно з таблиці, дієслово to be має у теперішньому часі три форми: am – для першої особи однини, is – для третьої особи однини та are – для всіх осіб множини.

Повні та редуковані форми дієслова to be.

Повні форми

Редуковані форми

be	[bi:]	[bi•, bi]
am	[æm]	[ə m , m]
are	перед приголосними: [a:]	[a•, ə]
	перед голосними: [ar:]	[ar, ə r]

Питальна форма

Особа	Число	
	однина	множина
1	Am I?	Are we?
2	Are you?	Are you?
3	Is he? she? it?	Are they?

Негативна форма

Особа	Число	
	однина	множина
1	I am not	we are not
2	you are not	you are not
3	he she it	they are not
	} is not	

В розмовній мові, як правило, використовуються скорочені негативні форми дієслова to be, а саме: isn't ['iznt], aren't [a:nt]. **Am not** не має відповідної скороченої форми, але в реченні **am** може зливатися з підметом:

∨No, | I am ∨not. = ∨No, I'm ∨not.

Правила наголосу. Дієслово-зв'язка стоїть під наголосом у таких випадках:

а) на початку питальних речень:

'Is 'this a /pen?

Це – ручка?

б) в коротких стверджувальних відповідях на загальні питання:

↘Yes, | it ↘is.

Так, ручка.

↘Yes, | they ↘are.

Так, ручки.

в) у скорочених негативних формах:

↘No, | it ↘isn't.

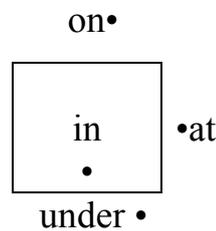
Ні, не ручка.

↘No, | they ↘aren't.

Ні, не ручки.

§21. Прийменники місця та напрямку.

1. Прийменники місця

on [ɒn] – означає знаходження предмета на поверхні іншого предмета і зазвичай перекладається українською мовою прийменником *на*:

My bag is on the table. Моя сумка – на столі.

under ['ʌndə] – означає знаходження предмета під іншим предметом і зазвичай перекладається українською мовою прийменником *під*:

My book is under the table. Моя книга – під столом.

in [in] – означає знаходження предмета усередині іншого предмета, знаходження у замкненому просторі, і зазвичай перекладається українською мовою прийменником *у, в*:

My book is in my brief-case. Моя книга – у портфелі.

at [æt, ət] – означає знаходження предмета поблизу іншого предмета, і зазвичай перекладається українською мовою прийменником *у, біля*:

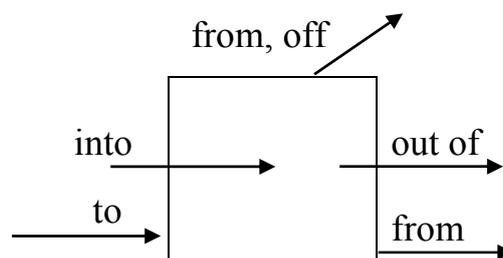
I'm at the table.

Я – біля столу.

The teacher is at the blackboard.

Вчитель – біля дошки.

2. Прийменники руху

to [tu tə] – означає напрям, рух предмета у напрямку до іншого предмета і зазвичай перекладається українською мовою прийменниками *до, в, на*:

Go to the blackboard, please. Йдіть до дошки, будь ласка.

into ['intu, intə] – складений прийменник (in+to), означає рух предмета у напрямку до іншого предмета з проникненням у середину цього предмета і зазвичай перекладається українською мовою прийменником *в*:

Please go into that room. Пойдіть, будь ласка, у ту кімнату.

Put your book into your brief-case, please. Покладіть, будь ласка, свою книгу до портфеля.

from [frɒm, frəm] – означає рух предмета від іншого предмета і зазвичай перекладається українською мовою прийменниками *з, зі, у, від*:

Take your book from the table, Візьміть, будь ласка, свою книгу please, and open it. зі столу та відкрийте її.

Please take your book from Peter. Будь ласка, візьміть свою книгу у Петра.

off [ɒf] – означає рух предмета з поверхні іншого предмета і зазвичай перекладається українською мовою прийменником *з (зі)*:

Take your book off the table, please. Заберіть свою книгу зі столу, будь ласка.

out of [ˈ aut əv] – означає рух предмета зсередини іншого предмета назовні і зазвичай перекладається українською мовою прийменником *з*:

Go out of the room, please. Вийдіть з кімнати, будь ласка.

Take your pen out of your bag, Ann. Дістань свою ручку з сумки, Ганна.

В силу свого значення ці прийменники часто сполучаються з дієсловами, які означають рух, переміщення у просторі:

Please go into that room. Зайдіть, будь ласка, в ту кімнату.

Please go out of that room. Вийдіть, будь ласка, з цієї кімнати.

Вимова прийменників. В англійському реченні односкладові прийменники вимовляються зазвичай без наголосу, і тому голосні звуки у багатьох прийменниках редукуються.

Look at the blackboard, please. Будь ласка, подивіться на дошку.

['lʌk ət ðə ˈblækbo:rd, pli:z]

This is a book. Look at it.

Це – книга. Подивіться на неї.

[ˈlʌk ət it]

П р и м і т к а. Прийменники **on** [ɒn] і **off** [ɒf] ніколи не редукуються.

Прийменники можуть бути наголошені при протиставленні, наприклад, у альтернативних питаннях:

Питальне слово *what* означає який (яка, яке, які). Якщо воно стоїть перед іменником:

"What book is this?" – Що це за книга? Це – "Анна Кареніна".

Як видно з прикладу, питання такого типу не є питанням про якість предмета. Питанням якості предмета буде англійське *What kind of .. ?* *Якого роду (виду) ...? Що за ... ?*

Порівняйте:

"What city is this?"

Що це за місто?

"It's Kiev."

Це –Київ.

"What kind of city is Kiev?" – Яке це місто? (наприклад, за величиною)

"It's a big city." – Це – велике місто.

Примітка. Після питальних слів *what, what kind of* іменник вживається без артикля.

2. Питальне слово *who* – *хто* вживається в питанні, що належить до іменної частини складеного присудка, якщо іменною частиною є іменник, що позначає ім'я (прізвище), ступінь спорідненості тощо.

"Who is that?" "She 's my sister." – Хто це? Це – моя сестра.

"Who is this girl?" "She 's Miss Brown." – Хто ця дівчина? Це – міс Браун.

Who are they? – Хто вони ?

They are the British delegation. – Це – англійська делегація.

Слід також пам'ятати, що питання такого типу може бути віднесене виключно до третьої особи, оскільки звернене до другої особи, воно звучить неввічливо (порівняйте: Хто ти такий?)

Питальне слово *whose* – *чий* вживається у питанні до визначення, що означає приналежність предмета. Іменник, що означає цей предмет, завжди стоїть безпосередньо після *whose*:

Порівняйте:

"Whose book is this?" – Чия це книга?

"It's my book." Це – моя книга.

Whose sister is she? – Чия це сестра?

Питальне слово *where* – *де, куди* вживається в питаннях, які стосуються обставини місця:

"Where's the book?" – Де ця книга?

"It's on the table." – Вона – на столі.

Як видно з прикладів, порядок слів у спеціальних питаннях такий самий, як і в загальних питаннях, лише з тією різницею, що перед дієсловом-зв'язкою, тобто на початку питання, стоїть питальне слово.

Зверніть увагу на те, що у відповіді на спеціальні питання для того, щоб уникнути повторення вказівних займенників, використовуються відповідні особові займенники (**he, she, it, they**).

"What are these?"

Що це?

"They're my books."	Це – мої книги.
"Whose bags are these?"	Чий це сумки?
"They're our bags."	Це – наші сумки.

3. Інтонація спеціальних питань. Спеціальні питання вимовляються з низхідним тоном:

'What's ↓this?	Що це?
'Where's ↓Kate?	Де Катя?
Who ↓is he?	Хто він?

У спеціальних питаннях наголос падає на дієслово-зв'язку, коли це дієслово стоїть перед ненаголошеним особовим займенник, що закінчує речення.

§24. Поняття про дієприкметник (Participle 1). Дієприкметник утворюється від основи інфінітива дієслова за допомогою закінчення **-ing**. Participle 1 відповідає дієприкметнику недоконаного теперішнього часу:

to read – читати;
reading – той, який читає.

При додаванні закінчення **-ing** відбуваються такі орфографічні зміни:

1) кінцевий глухий звук *e* відкидається:

to take – брати;
taking – той, який бере.

Примітка. В українській мові немає еквівалента російському перекладу, в українській перекладається *той, що бере*.

Але:

to see – бачити;
seeing – той, який бачить.

(кінцева *e* – читається, оскільки вона входить в словосполучення)

to be – бути;
being – той, який є.

(кінцева літера *e* – читається, оскільки є єдиною голосною в слові)

2) для збереження короткого читання кореневої голосної кінцевої приголосна перед закінченням **-ing** подвоюється:

to sit – сидіти;
sitting – той, який сидить.

3) поєднання літер *ie* в корені змінюється в літеру *y*:

to lie – лежати;
lying – той, який лежить.

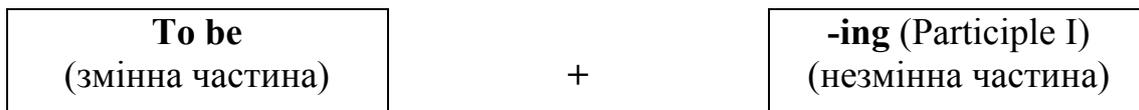
Примітка. Кінцева *y* при додаванні закінчення **-ing** завжди зберігається, наприклад:

to copy out – переписувати;
copying out – той, який переписує.

§25. Теперішній час (The Present Continuous Tense). Термін *Continuous* утворений від дієслова *to continue* [kan'tinju:] – продовжувати.

1. Часи, що належать до групи *Continuous* позначають дію, співвіднесену з певним моментом, дією у його розвитку, тобто що відбувається, здійснювалося чи яке відбуватиметься у певний момент у теперішньому, минулому чи майбутньому. (На сьогодні це завжди момент промови.)

2. Побудова теперішнього часу. Часи групи *Continuous* є складними за формою, тому що складаються з двох частин, а саме: змінної частини – допоміжного дієслова *to be*, який вказує на особу, число та час, і незмінної частини – дієприкметника смислового дієслова (так званої *-ing*-форми). Побудову Present Continuous можна представити у вигляді такої формули:

I am reading a book now. – Зараз я читаю книгу.

Питальна форма утворюється шляхом постановки допоміжного дієслова **to be** у відповідних особі, числі і часі **перед** підметом:

Am I reading a book now? – Чи читаю я зараз книгу?

What are you doing here? – Що ви тут робите?

Who is he looking at? – На кого він дивиться?

Заперечна форма утворюється за допомогою негативної частки **not**, яка ставиться після допоміжного дієслова:

I am not reading now. – Я зараз не читаю.

3. Вживання.

1) Теперішній час групи *Continuous* використовується для вираження дії, що відбувається в момент мови:

"What are you doing?" – Що ви робите?

"I am reading." – Я читаю.

Примітка 1. Наявність слів, що позначають момент мови, таких як **now** – *зараз*, **at this moment** – *в даний момент*, не обов'язкова, оскільки сама форма часу показує, що дія відбувається в момент мови. В українській мові збіг дії з моментом мови або зрозумілий з контексту, або вказується словами **зараз**, **тепер**, **цієї миті** та ін.

Примітка 2. Дієслова, що виражають почуття, сприйняття та розумову діяльність, а також деякі інші дієслова в часах групи *Continuous* *не вживаються*. До таких дієслів належать: **to want** – хотіти, **to like** – подобатися, **to love** – любити, **to wish** – бажати, **to see** – бачити, **to hear** – чути, **to feel** – відчувати, **to notice** – помічати, **to know** – знати, **to understand** – розуміти, **to remember** – пам'ятати, **to recognize** – пізнати, **to forget** – забувати, **to seem** – здаватися, **to be** – бути та інших.

2) В теперішньому часі групи Continuous вживаються також для вираження заздалегідь наміченої, запланованої дії, яка відбудеться в майбутньому, часто в найближчому майбутньому (порівняйте з аналогічним вживанням теперішнього часу в українській мові). У цьому випадку в англійському реченні, як і в українському, зазвичай є обставина часу, що вказує на майбутнє.

They are going to the park tomorrow. – Вони йдуть завтра до парку.

У цьому значенні теперішній час групи Continuous часто вживається з дієсловами руху.

УРОК ІХ

§26. Присвійні займенники. Присвійні займенники відповідають на питання **whose? чий?** та означають приналежність чогось комусь. Вони мають форму, що співвідноситься з особовими займенниками.

Особові займенники	Присвійні займенники
I	My [maɪ] – мій
You	Your [jɔː] – ваш
He	His [hɪz] – його
She	Her [hɜː] – її
It	Its [ɪts] – його, її
We	Our [aʊə] – наш
You	Your [jɔː] – ваш
They	Their [ðeə] – їхній

Ця форма присвійних займенників називається приєднуваною, оскільки вона вживається тільки в функції визначення до іменника і завжди стоїть перед ним. Артикль у цьому разі не вживається.

This is my bag. – Це – моя сумка.

That is his pen. – Це – його ручка.

Please give me your exercise-book. – Будь-ласка, дайте мені ваш зошит.

Якщо перед іменником стоять інші означення, то присвійний займенник передує всьому словосполученню:

Where's your new red pencil? – Де ваш новий червоний олівець?

УРОК Х

§27. Вираження відносин родового відмінка за допомогою прийменника of. Деякі відносини між словами в реченні, які в українській мові виражені за допомогою відмінків, в англійській мові виражаються за допомогою прийменників. Так, відношення родового відмінка між двома іменниками, коли другий іменник є означенням до першого, виражається прийменником **of** (повна форма [ɒv], редукована [əv]).

Прийменник **of** може вживатися з будь-яким іменником, що позначає живий чи неживий предмети:

the work **of** that engineer – робота того інженера;

the centre ['sentə] **of** the city – центр міста.

Як видно з прикладів, прислівник **of** ставиться перед іменником з усіма його значеннями, і все словосполучення є означенням до іншого іменника.

Примітка. У таких словосполученнях, коли другий іменник, що є означенням першого, позначає місце, можуть вживатися також прийменники **in** (в, у) або **from** (з), наприклад:

тексти цього підручника

слова з п'ятого уроку

(= слова з уроку № 5)

the texts **in** this text-book

the words **from** (in) Lesson Five